

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 7. 5. 2020

Število objav: 27

Internet: 19

Tisk: 8

Spremljane teme:

Inženirska ...: 0

Inženirska ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 7

Zakon ... načrtovanju: 0

Zakon ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 0

Evidenca stavbnih ...: 0

Gradbeništvo, graditev: 21

Inženirski dan: 0

Internet	Naslov	Samo aprila brez dela ostalo več kot 14 tisoč ljudi		
Zaporedna št. 1	Medij	Rtvslo.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 9	Avtor	T. K. B.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...območni službi Trbovlje (+11,4 odstotka). Delodajalci iščejo varilce, zidarje, voznike Delodajalci, med katerimi je bilo največ takšnih s področja gradbeništva , predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so minuli mesec zavodu sporočili 4336 prostih delovnih mest, kar je 41,3 odstotka manj kot...			

Internet	Naslov	Aprila število brezposelnih medletno poskočilo za petino (dopolnjeno)		
Zaporedna št. 2	Medij	Sta.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Slovensko gospodarstvo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 10	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...odstotka), Koper (32 odstotkov), Velenje (+25,3 odstotka) in Maribor (+22,5 odstotka). Delodajalci, med katerimi je bilo največ delodajalcev s področja gradbeništva , predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so minuli mesec zavodu sporočili 4336 prostih delovnih mest, kar je 41,3 odstotka manj kot...			

Internet	Naslov	Aprila število brezposelnih poskočilo, minister poudarja pomen državnih ukrepov (zbirno)		
Zaporedna št. 3	Medij	Sta.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Slovensko gospodarstvo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 12	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...odstotka), Koper (32 odstotkov), Velenje (+25,3 odstotka) in Maribor (+22,5 odstotka). Delodajalci, med katerimi je bilo največ delodajalcev s področja gradbeništva , predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so minuli mesec zavodu sporočili 4336 prostih delovnih mest, kar je 41,3 odstotka manj kot...			

Internet	Naslov	Kaj bo ob krizi v gospodarstvu s plačami delavcev		
Zaporedna št. 4	Medij	Vecer.com, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 20	Avtor	Nina Ambrož		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...30 odstotkov zaposlenih. Panoge, ki so najbolj na udaru in napovedujejo zmanjšanje zaposlenih, so kovinska industrija, kemijska industrija, trgovina in gradbeništvo . Med mikro in malimi podjetji devet odstotkov vprašanih načrtuje odpustiti več kot 30 odstotkov zaposlenih (višji delež prevladuje med industrijskimi podjetji...			

Internet	Naslov	Postopen zagon tovarn ob padcu naročil		
Zaporedna št. 5	Medij	Vecer.com, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 30	Avtor	Srečko Klapš		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...zahtevne. Zato za drugo polletje predvidevajo prilagajanje obsega proizvodnje: "Povpraševanje v prehrabni, farmacevtski in kozmetični industriji je močno, v gradbeništvu stagnira, na drugih segmentih pa je šibko. Tako povpraševanje po rondelicah celo presega naše zmogljivosti, proizvodnjo drogov za zdaj ohranjamo nekaj...			

Internet	Naslov	Nova pravila za gradbeni pospešek		
Zaporedna št. 6	Medij	Dnevnik.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 34	Avtor	Anja Hreščak		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Nova pravila za gradbeni pospešek Popravki prvega protikoronskega zakona prinašajo velike spremembe gradbene zakonodaje . Minister Vizjak pričakuje, da bodo gradbena dovoljenja izdana hitreje, upravni postopki pa enostavnejši. Zaostri pa so se pogoji za nevladne organizacije,...			

Internet	Naslov	Brezposelnih že več kot 89 tisoč ljudi, največ novoprijavljenih iz gostinstva, proizvodnje, trgovine		
Zaporedna št. 7	Medij	Finance.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 39	Avtor	Lana Dakič		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Maribora (za 22,5 odstotka). Največ brezposelnih je bilo na območju Ljubljane (24.179), najmanj pa na območju Trbovelj (2.563). Zaposlovanje večinoma v gradbeništvu , proizvodnji, zdravstvu Aprila je zavod iz evidenc brezposelnih odjavil 3.626 ljudi, od tega se jih je večina (2.373) zaposlila oziroma samozaposlila,...			

Internet	Naslov	Razkrita kupnina: koliko so Nemci plačali za škofjeloški Filc		
Zaporedna št. 8	Medij	Finance.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 47	Avtor	Jurij Šimac		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...ki je bil izveden po cenah, ki so veljale pred korono. Prvič razkrivamo kupnino. Škofjeloški Filc proizvaja netkane tekstilne izdelke za izolacijo v gradbeništvu , v avtomobilski industriji in beli tehniki. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1937. V letu 2018, novejših podatkov še ni, je družba ustvarila 88,6 milijona...			

Tisk	Naslov	Terjajo ustavno presojo koronazakona		
Zaporedna št. 9	Medij	Večer, Slovenija	Stran: 7	Površina: 378 cm ²
	Rubrika, Datum	V žarišču; 7. 5. 2020		
Stran v zbirki: 48	Avtor	Kristina Božič		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	NEVLADNE ORGANIZACIJE Terjajo ustavno presojo koronazakona Kristina Božič Po analizi centra nevladnih organizacij CNVOS naj bi zaostrene pogoje pri izdaji gradbenih dovoljenj izpolnjevalo zgolj med šestino in desetino obstoječih organizacij Potem ko je vlada omejila možnost sodelovanja številnih			

Tisk	Naslov	Les naj ne bo le hlodovina za izvoz		
Zaporedna št. 10	Medij	Večer, Slovenija	Stran: 6	Površina: 897 cm ²
	Rubrika, Datum	V žarišču; 7. 5. 2020		
Stran v zbirki: 51	Avtor	Urška Polanc		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	LESENA GRADNJA Les naj ne bo le hlodovina za izvoz Urška Polanc Podjetje Javušnik in družba Lesoteka opozarjata, daje proizvodnja za predelavo lesa še premalo poudarjena, zato so vsakršne spodbude dobrodošle. Uredbo o zelenem javnem naročanju, ki določa, da mora biti delež lesa v stavbah najmanj 30			

Internet	Naslov	Posnetek SIO webinarja: Koronavirus: Kako zagotoviti likvidnost gospodarstva		
Zaporedna št. 11	Medij	Mladipodjetnik.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 54	Avtor	Borut Borštnik		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...naprej, ali se v tem času odločiti za nove, večje investicije, kako se vesti do dolgoletnih, zvestih strank, kaj se bo zgodilo z nepremičninami in cenami v gradbeništvu , nasveti za podjetnike, ki jih je korona kriza najbolj prizadela. Kako bo kriza vpliva na likvidnost podjetij ter kako jo reševati:Notranje rezerve podjetij...			

Internet	Naslov	Sončna elektrarna: od vgradnje, vzdrževanja do razgradnje		
Zaporedna št. 12	Medij	Vecerkoroska.com, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 60	Avtor	Barbara Gavez Volčjak		
	Teme	Gradbeni zakon , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...imeti pravnomočno gradbeno dovoljenje ali odločbo o legalizaciji oziroma odločbo o domnevi izdanega gradbenega in uporabnega dovoljenja po 118. členu Gradbenega zakona . Sončna elektrarna je lahko nameščena tudi na pomožnem, enostavnem ali nezahtevnem objektu, ki je ob stavbi in je zgrajen po veljavnih predpisih s področja...			

Internet	Naslov	Brezposelnih že več kot 89 tisoč ljudi, največ novo prijavljenih iz gostinstva, proizvodnje, trgovine		
Zaporedna št. 13	Medij	Manager.finance.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 65	Avtor	Lana Dakić		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Maribora (za 22,5 odstotka). Največ brezposelnih je bilo na območju Ljubljane (24.179), najmanj pa na območju Trbovelj (2.563). Zaposlovanje večinoma v gradbeništvu , proizvodnji, zdravstvu Aprila je zavod iz evidenc brezposelnih objavil 3.626 ljudi, od tega se jih je večina (2.373) zaposlila oziroma samozaposlila,...			

Internet	Naslov	Nova pravila za gradbeni pospešek		
Zaporedna št. 14	Medij	Preberi.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 66	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Popravki prvega protikoronskega zakona prinašajo velike spremembe gradbene zakonodaje . Minister Vizjak pričakuje, da bodo gradbena dovoljenja izdana hitreje, upravni postopki pa enostavnejši. Zaostri pa so se pogoji za nevladne organizacije,...			

Internet	Naslov	Nova pravila za gradbeni pospešek		
Zaporedna št. 15	Medij	Aktualno24.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 67	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Popravki prvega protikoronskega zakona prinašajo velike spremembe gradbene zakonodaje . Minister Vizjak pričakuje, da bodo gradbena dovoljenja izdana hitreje, upravni postopki pa enostavnejši. Zaostrili pa so se pogoji za nevladne organizacije,...			

Tisk	Naslov	Kaj dobrega lahko podjetjem prinese novi koronavirus?		
Zaporedna št. 16	Medij	Glas gospodarstva plus, Slovenija	Stran: 10	Površina: 676 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 69	Avtor	Andreja Šalamun		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...priložnosti, ki so bližje, in ustvarili nove slovenske verige vrednosti,« je optimistična Vesna Nahtigal, direktorica Združenja kovinskih materialov in nekovin. Gradbeništvo bi moralo prevzeti še bolj pomembno vlogo takoj po koncu ukrepov, ko bi moralo odigrati vlogo motorja pri pokriznem zagonu slovenskega gospodarstva. Kljub...			

Tisk	Naslov	Čuti se ohlajanje gospodarstva		
Zaporedna št. 17	Medij	Glas gospodarstva plus, Slovenija	Stran: 56	Površina: 244 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 70	Avtor	Jerneja Srebot		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...ostajajo optimistični. Jerneja Srebot Pomanjkanje odzivnosti s strani države Ključen dejavnik za nadaljnji razvoj gradbeništva v Sloveniji je pozitiven odnos države. Eva Grošič Šen iz podjetja Kolektor meni, da bo gradbeništvo v Sloveniji v veliki meri odvisno od večjih projektov, kot so tretja razvojna os in gradnja drugega tira. »Glede...			

Tisk	Naslov	Slaba polovica velikih in srednjih podjetij z motnjami v poslovanju		
Zaporedna št. 18	Medij	Glas gospodarstva plus, Slovenija	Stran: 12	Površina: 511 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 72	Avtor	Barbara Perko		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...okovinskaindustrija,panogakovinskihmaterialov,kemijskaindustrija,trgovina,patudigradbeništvo. Tretjinaborabilamed100tisočinmilijonevrovNajvečvelikihinsrednjihpodjetij(40%) pričakujenajvečjetežavevobdobju60dniodizvajanjaankete,grepredvsemzapanogokovinskihmaterialov, komunaloinpromet.Vpanogahinformatika,gradbeništvoinkovinskaindustrija(36%)težavepričakujejočezvečkot60dni. Petintridesetodstotkovpodjetijocenjuje,danepotrebujeododatnihsredstevzapremagovanjelikvidnostitežav, medtempaenatretjina(33%)ocenjuje, dabodopotrebovalimed100tisočin1milijonomevrovsredstevzapremagovanjelikvidnostniitežav.27%podjetijjetakšnih, kibirabilavečkotmilijo...			

Internet	Naslov	Nova pravila za gradbeni pospešek		
Zaporedna št. 19	Medij	Aktualno24.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 73	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Popravki prvega protikoronskega zakona prinašajo velike spremembe gradbene zakonodaje . Minister Vizjak pričakuje, da bodo gradbena dovoljenja izdana hitreje, upravni postopki pa enostavnejši. Zaostri pa so se pogoji za nevladne organizacije,...			

Tisk	Naslov	Bruto investicije v stanovanja celo leto z rastjo		
Zaporedna št. 20	Medij	Glas gospodarstva plus, Slovenija	Stran: 56	Površina: 60 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 74	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Rast opravljenih gradbenih delih se je proti koncu leta 2019 umirjala tudi zaradi učinka lokalnih volitev proti koncu leta 2018. V2019 je gradbeništvo zabeležilo 3,3-odstotno rast (19,7 % v 2018). Upad je bil najbolj izrazit pri gradnji nestanovanjskih stavb (0,7-odstotna rast), kar je bilo povezano s...			

Internet	Naslov	Nova pravila za gradbeni pospešek		
Zaporedna št. 21	Medij	Aktualno24.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 78	Avtor	Anja Hreščak		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Nova pravila za gradbeni pospešek Popravki prvega protikoronskega zakona prinašajo velike spremembe gradbene zakonodaje . Minister Vizjak pričakuje, da bodo gradbena dovoljenja izdana hitreje, upravni postopki pa enostavnejši. Zaostri pa so se pogoji za nevladne organizacije,...			

Internet	Naslov	Socialni damping kot Tour de France: Eni na dopingu, drugi na cedeviti. Vemo, kdo zmaga		
Zaporedna št. 22	Medij	Damijan.org, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 84	Avtor	Jože P. Damijan		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...strokovnjakinjo za uporabo gradbenih pogodb FIDIC in preizkušeno preiskovalko prevar (CFE), o recesiji zaradi epidemije koronavirusa, zagonu gospodarstva, gradbeništvu , socialnem dampingu, pasteh pri izbiri izvajalcev Slovensko gospodarstvo bo v globoki recesiji. Kaj je potrebno za njegovo čim hitrejšo okrevanje? ...			

Internet	Naslov	Aprila število brezposelnih medletno poskočilo za petino		
Zaporedna št. 23	Medij	Findinfo.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 86	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...odstotka), Koper (32 odstotkov), Velenje (+25,3 odstotka) in Maribor (+22,5 odstotka). Delodajalci, med katerimi je bilo največ delodajalcev s področja gradbeništva , predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so minuli mesec zavodu sporočili 4336 prostih delovnih mest, kar je 41,3 odstotka manj kot...			

Internet	Naslov	Aprila število brezposelnih medletno poskočilo za petino		
Zaporedna št. 24	Medij	Iusinfo.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 88	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...odstotka), Koper (32 odstotkov), Velenje (+25,3 odstotka) in Maribor (+22,5 odstotka). Delodajalci, med katerimi je bilo največ delodajalcev s področja gradbeništva , predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so minuli mesec zavodu sporočili 4336 prostih delovnih mest, kar je 41,3 odstotka manj kot...			

Tisk	Naslov	Za primeren dostop do industrijske cone		
Zaporedna št. 25	Medij	Večer - Štajerc, Slovenija	Stran: 10	Površina: 287 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 7. 5. 2020		
Stran v zbirki: 89	Avtor	B. E. B.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	HOČE Za primeren dostop do industrijske cone V občini čakajo gradbeno dovoljenje za novo cesto v industrijsko cono. Obetajo si posluh države za višjo subvencijo, da bi lahko izpeljali vse tri načrtovane etape in uredili promet na tem območju V občini Hoče - Slivnica si prizadevajo, da bi naposled			

Tisk	Naslov	Trg dela je v 2019 beležil zelo ugodne rezultate		
Zaporedna št. 26	Medij	Glas gospodarstva plus, Slovenija	Stran: 58	Površina: 70 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 90	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...894 tisoč delovno aktivnih, kar je bilo za 2,5 % več ali za 21.457 oseb več kot v 2018 (3,2-odstotna rast v 2018). Največ osebje se v 2019 zaposlilo v gradbeništvu , kjer je bilo 5.460 več delovno aktivnih (za 9,4 %), sledile so predelovalne dejavnosti, kjer je bilo 5.300 več zaposlenih. V prometu in skladiščenju je...			

Internet	Naslov	Sporočilo za javnost o vloženi pobudi za ustavno presojo 42. člena protikoronske novele		
Zaporedna št. 27	Medij	Planbzaslovenijo.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 6. 5. 2020		
Stran v zbirki: 92	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...brez možnosti »preverjanja zakonitosti glede varstva okolja in narave«dovoljevalo gradnjo v enostopenjskem upravnem postopku (v integralnem postopku po Gradbenem zakonu odloča MOP) in začelo graditi. Investitor bo lahko gradil že po dokončnosti gradbenega dovoljenja (z vročitvijo odločbe strankam), ne pa po pravnomočnosti...			

Samo aprila brez dela ostalo več kot 14 tisoč ljudi

V primerjavi z aprilom 2019 je bilo brezposelnih za skoraj 20 odstotkov več

T. K. B. | 6. maj 2020 ob 14:30
Ljubljana - MMC RTV SLO, STA

Foto: Zavod za zaposlovanje

Konec aprila je bilo na zavod za zaposlovanje prijavljenih 88.648 iskalcev zaposlitve, kar je 10.793 ljudi oziroma 13,9 odstotka več kot marca, v primerjavi z aprilom 2019 je bila brezposelnost večja za 19,9 odstotka.

Zmanjšanje gospodarske dejavnosti, ki ga je povzročilo spopadanje z boleznijo covid-19, se je v drugi polovici marca, še zlasti pa v aprilu močno odrazilo na obsegu brezposelnosti. Na zavodu so aprila tako opažali hitro povečevanje števila tistih, ki so se na novo prijavljali, med njimi so prevladovali brezposelni, ki so zaposlitev izgubili kot trajno presežni delavci ali pa jim je prenehala zaposlitev za določen čas.

Od razglasitve epidemije v sredini marca, ko je bilo na zavodu prijavljenih 75.026 brezposelnih, se je njihovo število zvišalo za 13.622. Samo aprila se je jih v evidenco na novo prijavilo 14.419. Na mesečni ravni to predstavlja 83,7-odstotni skok, na letni pa 190,6-odstotnega, v mesečnem poročilu pojasnjujejo na zavodu za zaposlovanje. Med novoprijavljenimi je bilo 6209 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas, 481 iskalcev prve zaposlitve, 164 brezposelnih zaradi stečajev in 5616 trajno presežnih delavcev.

Veliko povečanje trajno presežnih delavcev

Značilne kategorije registriranih brezposelnih oseb v aprilu 2020, deleži in letne stopnje rasti

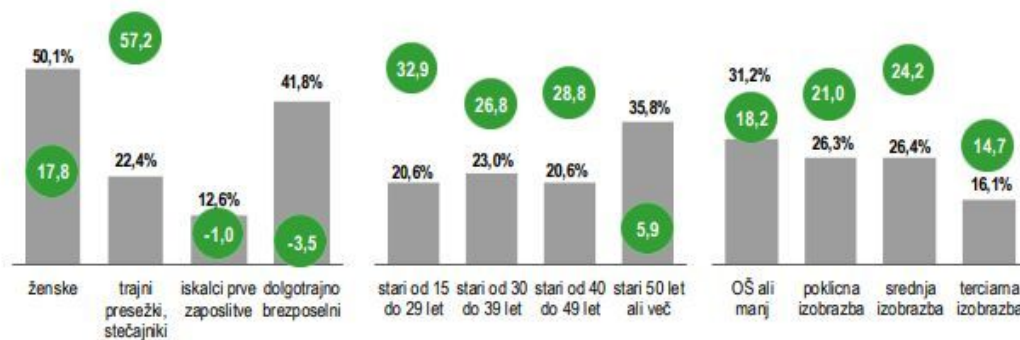

Foto: Zavod za zaposlovanje

Število trajno presežnih delavcev se je v primerjavi z marcem povečalo za 130,1 odstotka, glede na lanski april pa za 748,3 odstotka. Med presežnimi delavci so prevladovali tisti, ki jim je delovno razmerje prenehalo v gostinstvu, sledili so tisti iz predelovalnih dejavnosti in trgovine. V primerjavi z aprilom 2019 se je povečalo tudi število stečajnikov, in sicer za 60,8 odstotka, tistih, ki jim je prenehala zaposlitev za določen čas, je bilo več za 121,7 odstotka, iskalcev prve zaposlitve pa za 12,4 odstotka.

Od 3626 brezposelnih, ki jih je aprila zavod odjavil iz evidence, se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 2373, kar je 60,7 odstotka manj kot marca in 59,8 odstotka manj kot aprila 2019.

Aprila se je brezposelnost na mesečni ravni povečala v vseh območnih službah zavoda, najbolj pa v območni službi Kranj (+22,2 odstotka). Sledile so območne službe Koper (+20,6 odstotka), Ptuj (+18,7 odstotka), Nova Gorica (+15,8 odstotka) in Maribor (+15,7 odstotka). Prav tako je bila brezposelnost v vseh območnih službah večja na letni ravni. Največje medletno povečanje so zaznale območne službe Kranj (+37,3 odstotka), Ptuj (+33,5 odstotka), Koper (32 odstotkov), Velenje (+25,3 odstotka) in Maribor (+22,5 odstotka). Najmanj se je medtem v mesečni primerjavi brezposelnost zvišala v območni službi Sevnica (+7,7 odstotka), v letni primerjavi pa v območni službi Trbovlje (+11,4 odstotka).

Kaj bi lahko prinesel čas po koronakrizi na trgu dela?

Delodajalci iščejo varilce, zidarje, voznike

<https://www.rtvlo.si/gospodarstvo/samo-aprila-bre...>

2 / 2

Delodajalci, med katerimi je bilo največ takšnih s področja **gradbeništva**, predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so prejšnji mesec zavodu sporočili 4336 prostih delovnih mest, kar je 41,3 odstotka manj kot marca in 60,3 odstotka manj kot aprila 2019. Največ prostih delovnih mest je bilo za varilce in podobno ter zidarje in podobno, in sicer v obeh primerih čez 200. Čez 150 jih je bilo še za vznike težkih tovarnjakov in vlačilcev, delavce za preprosta delovna mesta v visokih gradnjah in elektroinštalaterje.

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo na zavodu v povprečju prijavljenih 80.957 brezposelnih, kar je 3,1 odstotka več kot v primerljivem obdobju leta 2019. V tem času se je na novo prijavilo 38.727 brezposelnih oziroma 46,1 odstotka več kot lani v tem času, največ zato, ker so izgubili zaposlitev za določen čas (19.321). Iz evidence se je medtem odjavilo 25.371 brezposelnih, od teh 18.939 zaradi zaposlitve, kar je 22,2 odstotka manj kot v primerljivem obdobju leta 2019.

Zadnji podatki o registrirani stopnji brezposelnosti so na voljo za februar, ko še ni bilo epidemije novega koronavirusa. Tedaj je bila brezposelnost 7,9-odstotna, kar je 0,3 odstotne točke manj kot januarja in 0,5 odstotne točke manj kot februarja 2019.

Aprila število brezposelnih medletno poskočilo za petino (dopolnjeno)

Aprila je bilo v evidenci brezposelnih registriranih 88.648 oseb, kar je je 13,9 odstotka več kot marca in 19,9 odstotka več kot aprila lani, so objavili na Zavodu **RS** za zaposlovanje. Rast števila brezposelnih je po njihovih navedbah posledica upočasnjene gospodarske aktivnosti in zmanjšanega vključevanja brezposelnih v zaposlitve.

Ob koncu aprila je bilo na zavodu registriranih 88.648 brezposelnih oseb, kar je 10.793 oseb oziroma 13,9 odstotka več kot marca in 14.683 oseb ali 19,9 odstotka več kot aprila lani.

Minuli mesec se je v evidenco brezposelnih na novo prijavilo 14.419 oseb. Na mesečni ravni to predstavlja 83,7-odstotni skok, na letni pa 190,6-odstotnega.

Med novoprijavljenimi je bilo 6209 brezposelnih zaradi izteka zaposlitve za določen čas, 481 iskalcev prve zaposlitve, 164 brezposelnih zaradi stečajev in 5616 trajno presežnih delavcev.

Število trajno presežnih delavcev se je v primerjavi z marcem povečalo za 130,1 odstotka, glede na lanski april pa za 748,3 odstotka. Med presežnimi delavci so prevladovali tisti, ki jim je delovno razmerje prenehalo v gostinstvu, sledili so tisti iz predelovalnih dejavnosti in trgovine.

V primerjavi z aprilom 2019 se je povečalo tudi število stečajnikov, in sicer za 60,8 odstotka, tistih, ki jim je prenehala zaposlitev za določen čas, je bilo več za 121,7 odstotka, iskalcev prve zaposlitve pa za 12,4 odstotka.

Od 3626 brezposelnih, ki jih je aprila zavod odjavil iz evidence, se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 2373, kar je 60,7 odstotka manj kot marca in 59,8 odstotka manj kot aprila 2019.

Aprila se je brezposelnost na mesečni ravni povečala v vseh območnih službah zavoda, najbolj pa v območni službi Kranj (+22,2 odstotka). Sledile so območne službe Koper (+20,6 odstotka), Ptuj (+18,7 odstotka), Nova Gorica (+15,8 odstotka) in Maribor (+15,7 odstotka).

Prav tako je bila brezposelnost v vseh območnih službah večja na letni ravni. Največje medletno povečanje so zabeležile območne službe Kranj (+37,3 odstotka), Ptuj (+33,5 odstotka), Koper (32 odstotkov), Velenje (+25,3 odstotka) in Maribor (+22,5 odstotka).

Delodajalci, med katerimi je bilo največ delodajalcev s področja **gradbeništva**, predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so minuli mesec zavodu sporočili 4336 prostih delovnih mest, kar je 41,3 odstotka manj kot marca in 60,3 odstotka manj kot aprila 2019.

Največ prostih delovnih mest je bilo za varilce in podobno ter zidarje in podobno, in sicer v obeh primerih čez 200. Čez 150 jih je bilo še za voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta delovna mesta v visokih gradnjah in elektroinstalaterje.

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo na zavodu v povprečju prijavljenih 80.957 brezposelnih oseb, kar je 3,1 odstotka več kot v primerljivem obdobju leta 2019. V tem času se je na novo prijavilo 38.727 brezposelnih oziroma 46,1 odstotka več kot lani v tem času, največ zato, ker so izgubili zaposlitev za določen čas (19.321). Iz evidence se je medtem odjavilo 25.371 brezposelnih oseb, od teh 18.939 zaradi zaposlitve, kar je 22,2 odstotka manj kot v primerljivem obdobju leta 2019.

Zadnji podatki o registrirani stopnji brezposelnosti pa so na voljo za februar, ko še ni bilo epidemije novega koronavirusa. Tedaj je bila brezposelnost 7,9-odstotna, kar je 0,3 odstotne točke manj kot januarja in 0,5 odstotne točke manj kot februarja 2019.

Aprila število brezposelnih poskočilo, minister poudarja pomen državnih ukrepov (zbirno)

Aprila je bilo registriranih 88.648 brezposelnih, kar je 13,9 odstotka več kot marca in 19,9 odstotka več kot aprila lani. Rast je posledica upočasnjene gospodarske aktivnosti in manjšega vključevanja brezposelnih v zaposlitve, pravi zavod za zaposlovanje. Resorni minister meni, da so z ukrepi povečanje omejili, in napoveduje nova orodja.

Ob koncu aprila je bilo na zavodu registriranih 88.648 brezposelnih oseb, kar je 10.793 oseb oziroma 13,9 odstotka več kot marca in 14.683 oseb ali 19,9 odstotka več kot aprila lani.

Minuli mesec se je v evidenco brezposelnih na novo prijavilo 14.419 oseb. Na mesečni ravni to predstavlja 83,7-odstotni skok, na letni pa 190,6-odstotnega.

Med novoprijavljenimi je bilo 6209 brezposelnih zaradi izteka zaposlitve za določen čas, 481 iskalcev prve zaposlitve, 164 brezposelnih zaradi stečajev in 5616 trajno presežnih delavcev.

Število trajno presežnih delavcev se je v primerjavi z marcem povečalo za 130,1 odstotka, glede na lanski april pa za 748,3 odstotka. Med presežnimi delavci so prevladovali tisti, ki jim je delovno razmerje prenehalo v gostinstvu, sledili so tisti iz predelovalnih dejavnosti in trgovine.

V primerjavi z aprilom 2019 se je povečalo tudi število stečajnikov, in sicer za 60,8 odstotka, tistih, ki jim je prenehala zaposlitev za določen čas, je bilo več za 121,7 odstotka, iskalcev prve zaposlitve pa za 12,4 odstotka.

Od 3626 brezposelnih, ki jih je aprila zavod odjavil iz evidence, se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 2373, kar je 60,7 odstotka manj kot marca in 59,8 odstotka manj kot aprila 2019.

Aprila je bilo glede na območne službe število registriranih brezposelnih najvišje v Ljubljani (24.179), najnižje pa v Trbovljah (2563).

Brezposelnost se je tako na mesečni kot na letni ravni povečala v vseh območnih službah, v obeh primerih pa je število vpisanih v evidenco najbolj poskočilo v območni službi Kranj (+22,2 oz. +37,3 odstotka). Najmanj se je medtem v mesečni primerjavi zvišalo v območni službi Sevnica (+7,7 odstotka), v letni primerjavi pa v območni službi Trbovlje (+11,4 odstotka).

Na mesečni ravni so po višini rasti Kranju sledile območne službe Koper (+20,6 odstotka), Ptuj (+18,7 odstotka), Nova Gorica (+15,8 odstotka) in Maribor (+15,7 odstotka), na letni ravni pa Ptuj (+33,5 odstotka), Koper (32 odstotkov), Velenje (+25,3 odstotka) in Maribor (+22,5 odstotka).

Delodajalci, med katerimi je bilo največ delodajalcev s področja **gradbeništva**, predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so minuli mesec zavodu sporočili 4336 prostih delovnih mest, kar je 41,3 odstotka manj kot marca in 60,3 odstotka manj kot aprila 2019.

Največ prostih delovnih mest je bilo za varilce in podobno ter zidarje in podobno, in sicer v obeh primerih čez 200. Čez 150 jih je bilo še za voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta delovna mesta v visokih gradnjah in elektroinštalaterje.

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo na zavodu v povprečju prijavljenih 80.957 brezposelnih oseb, kar je 3,1 odstotka več kot v primerljivem obdobju leta 2019. V tem času se je na novo prijavilo 38.727 brezposelnih oziroma 46,1 odstotka več kot lani v tem času, največ zato, ker so izgubili zaposlitev za določen čas (19.321). Iz evidence se je medtem odjavilo 25.371 brezposelnih oseb, od teh 18.939 zaradi zaposlitve, kar je 22,2 odstotka manj kot v primerljivem obdobju leta 2019.

Dejstvo je, da se zmanjšanje gospodarske dejavnosti zaradi spopadanja z novim koronavirusom že odraža na slovenskem trgu dela, bi bila pa brezposelnost brez državnih ukrepov bistveno večja, je za **STA** ocenil minister za delo Janez Cigler Kralj. "Predvsem zaradi vseh sprejetih ukrepov trg dela ni prizadet v takšni meri, kot bi bil, če država ne bi posredovala," je dejal.

<https://www.sta.si/2760708/aprila-stevilo-brezpose...>

2 / 2

Meni, da je gospodarstvo sprejelo ukrepe; doslej je okoli 36.000 podjetij oddalo vloge za več kot 300.000 delavcev na čakanju. "Zajeli smo širok krog delodajalcev, za katere predvidevamo, da bodo imeli težave predvsem ta dva meseca in pol, če se bodo zadeve začele umirjati, kar se trenutno že nakazuje. Mislim, da smo za zdaj obvarovali trg dela, pričakujemo pa, da bodo določene posledice prišle tudi z zamikom," je ocenil.

Povedal je, da so v pripravi že ukrepi in navodila za čas po epidemiji. "Ker bodo potrebe različnih sektorjev raznolike, bomo morali zaobjeti širok nabor odzivov ter nasloviti tako tiste panoge, ki bodo zelo motene, kot tiste, kjer se poslovanje morda ne bo veliko spremenilo," je dejal.

V pripravi je ukrep subvencioniranja krajšega delovnega časa. To pomeni, da bi delavci denimo delali od 20 do 36 ur tedensko, pri čemer pa bi tako delodajalec kot delavec dobila subvencijo, delavec pa bi kljub skrajšanemu delovnemu času dobil prejemke, primerljive plači za polni delovni čas.

"Ta ukrep bomo ponudili na takšen način, da bo privlačen in stimulativen tako za zaposlenega kot za delodajalca, hkrati pa bomo vgradili takšne varovalke, da bodo preprečevale zlorabe. Tega se ljudje najbolj bojijo in sindikati upravičeno izpostavljajo, da bi lahko nekdo koristil subvencije čakanja, delavci pa bi delali," je dodal minister.

Kaj bo ob krizi v gospodarstvu s plačami delavcev

ODPRI GALERIJO

V Talumu napovedujejo, da bodo novi realnosti predvsem prilagodili optimalni obseg podpornih in storitvenih dejavnosti ter se posluževali fleksibilnejših oblik dela. JANKO RATH

Nina Ambrož

06.05.2020, 06.31

Četrtna podjetij napoveduje odpuščanje zaposlenih. O zniževanju plač še ne govorijo, o težavah z izplačili pa že.

Zaradi epidemije novega koronavirusa skorajda zanemarljiv delež podjetij nima in niti ne pričakuje težav, večina se jih zaradi spremenjenih mikro- in makroekonomskih okoliščin sooča z

motnjami v poslovanju, upadom prihodkov, manjšim obsegom naročil, hudimi likvidnostnimi težavami in drugimi problemi. Po anketi, ki jo je med svojimi člani izvedla Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), le pet odstotkov mikro in malih podjetij ne pričakuje težav, med srednjimi in velikimi podjetji je takšnih osem odstotkov.

Krize običajno gredo po ciklični poti, ki zareže tudi v stroške dela - nižanje plač in odpuščanje zaposlenih. Čakanju na delo doma nemalokrat sledi odpuščanje. Pošiljanje ljudi na cesto je v Evropi že dejstvo, na to se pripravljajo nemška podjetja, je pred dnevi opozoril inštitut Ifo. V Sloveniji med odmevnimi, množičnimi odpuščanji izstopa Gorenje, ni pa edino. Težave pri izplačilih plač se tudi že dogajajo. Kaj bazenu zaposlenih napovedujejo podjetja in kaj bo s plačami?

Razmišljajo o fleksibilnih zaposlitvah

Več kot polovica vseh v anketi GZS sodelujočih podjetij, tako velikih in srednjih kot malih in mikro, je odgovorila, da se bodo odločila za instrument čakanje na delo doma. To je, sodeč po aprilskih podatkih, doletelo skoraj 300 tisoč Slovencev, kar predstavlja približno tretjino delovno aktivnih. Število čakajočih bi se glede na razmere lahko še povečevalo, so napovedali anketiranci, resda pred rahljanjem omejitvenih ukrepov.

Koga je zajela anketa

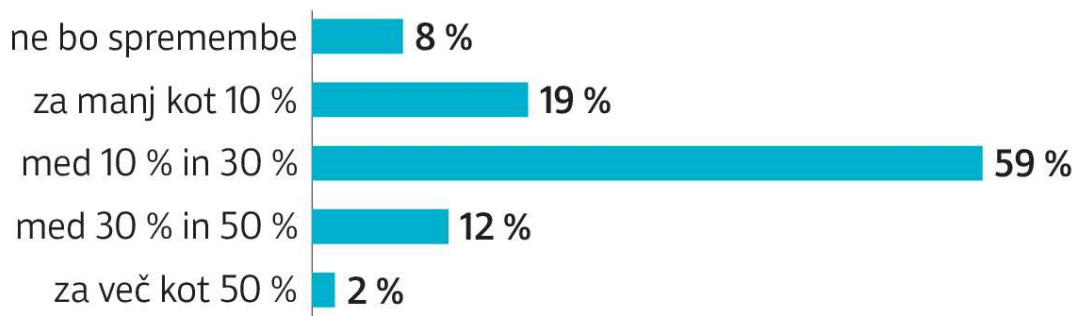
Anketa GZS je bila izvedena v prvi polovici aprila, pred sprejetjem drugega svežnja protikoronskih ukrepov in med člani zbornice. V njej je sodelovalo 275 srednjih in velikih podjetij s povprečno 211 zaposlenimi, skupno 103.900 delavci. Anketiranih je bilo tudi 263 mikro in malih podjetij. Ta podjetja so povprečno zaposlovala šest ljudi, skupno skoraj 16.300.

Takšen primer je Talum, tovarna aluminija, vezana na globalno (avtomobilsko) industrijo. **Marko Drobnič**, predsednik uprave Taluma, pravi, da so "zaradi varnosti pri delu in skrbi za zdravje zaposlenih delovne, proizvodne procese in ekipe zmanjšali na minimum. Delavci so koristili stari dopust in presežne ure, zaradi poslovnih razlogov smo na začasno čakanje na delo napotili približno tretjino sodelavcev iz matične družbe Talum, d.d., in odvisnih družb. Med prazniki se je zaradi začasne zaustavitve ene poslovne enote število povečalo na približno polovico." Nato se je vrnilo na tretjino. Delavci Taluma bodo na čakanju tudi maja. Tisti, ki v času epidemije delajo na polno, dobijo 350 evrov bruto dodatka, zagotavlja Drobnič. "Panoga in trgi se ne bodo pobirali hitro," ocenjuje. "Razmere v aluminijški industriji so izredno zahtevne. V Talumu bomo novi realnosti predvsem prilagodili optimalen obseg naših podpornih in storitvenih dejavnosti ter se posluževali fleksibilnejših oblik dela. Naša uspešnost bo odraz učinkovitosti, kar se mora odraziti tudi v razvoju plačnih sistemov v prihodnje," pove, kaj lahko pričakujemo v bližnji recesiji.

Znižali prejemke nadzornikov

Dobra četrtina (26 odstotkov) velikih in srednjih podjetij, ki jih je anketirala GZS, naj bi zaradi covida-19 odpustila več kot 20 odstotkov zaposlenih. Manjši delež podjetij, en odstotek vprašanih, namerava odpustiti več kot 30 odstotkov zaposlenih. Panoge, ki so najbolj na udaru in napovedujejo zmanjšanje zaposlenih, so kovinska industrija, kemijska industrija, trgovina in **gradbeništvo**. Med mikro in malimi podjetji devet odstotkov vprašanih načrtuje odpustiti več kot 30 odstotkov zaposlenih (višji delež prevladuje med industrijskimi podjetji kot med storitvenimi). Štirinajst odstotkov mikro in malih podjetij naj bi odpustilo več kot deset odstotkov delavcev.

Pričakovanja podjetij o upadu letnih prihodkov

VEČER

Vir: Anketa GZS

V Sloveniji je bilo konec aprila približno 90.000 brezposelnih, pri čemer statistika skokovito narašča iz dneva v dan, v evropski sedemindvajseterici je brez dela že več kot 14 milijonov ljudi.

Plače in njihovo zniževanje za zdaj še ni tema, o kateri bi se na glas in širše govorilo. A je to mogoče pričakovati, zlasti po tem, ko državnih subvencij oziroma pomoči (v takšnem obsegu) ne bo več. Ni izključeno, da krčenja plač ne bi mogel zajeti tudi kakšen novi sveženj vladnih ukrepov ali nasvetov. Da naj se znižajo prejemki nadzornikom, je že bilo priporočano - v Talumu so

pristali na 30-odstotno krčenje nadzorniških zaslužkov. Uprava in direktorji si zaradi covida-19 niso znižali plač, za nekoliko nižje prejemke so se odločili že januarja.

Kaj bo, ko se sprostijo speči stečaji

V gostinstvu in turizmu so plače že sedaj minimalne. **Rok Ponikvar**, direktor Sloresta, ki ima 130 restavracij po Sloveniji in z malicami oskrbuje šole, prizna, da 50 zaposlitev za določen čas (skupno 700 zaposlenih) zaradi koronske stiske niso podaljšali. Niti ne ve, ali in kdaj bi koga od teh delavcev lahko spet angažirali. "Bili smo super zdravo podjetje z A-boniteto in brez kreditov, vendar bomo morali vzeti zajetne kredite, da bomo imeli vsaj za plače in preživel, ker pomoč države ni takšna, kot se kaže." Ponikvar napoveduje nadaljnje usihanje panoge, četudi se življenje utirja v običajne čase, ker bodo stroški višji, trošenje bo manjše, drugačne bodo postrežba in metode prehranjevanja, meni. Izpostavi pa še en speči problem – stečaje, ki so bili zamrznjeni do včeraj: "Bojim se, da jih bo ogromno."

Postopen zagon tovarn ob padcu naročil

ODPRI GALERIJO

Davor Šenija meni, da bo pritisk na likvidnost v Mariborski livarni Maribor v prihodnjih tednih strahoten, zato bo brez državnih vzpodbud hudo.

MARKO VANOVŠEK

Srečko Klapš

06.05.2020, 06.30

Kako teče proizvodnja v Talumu, Boxmarku in Mariborski livarni. V Impolu nižajo napovedi letošnjih prihodkov. Začetek delovanja hoške lakirnice je odvisen od Jaguarja.

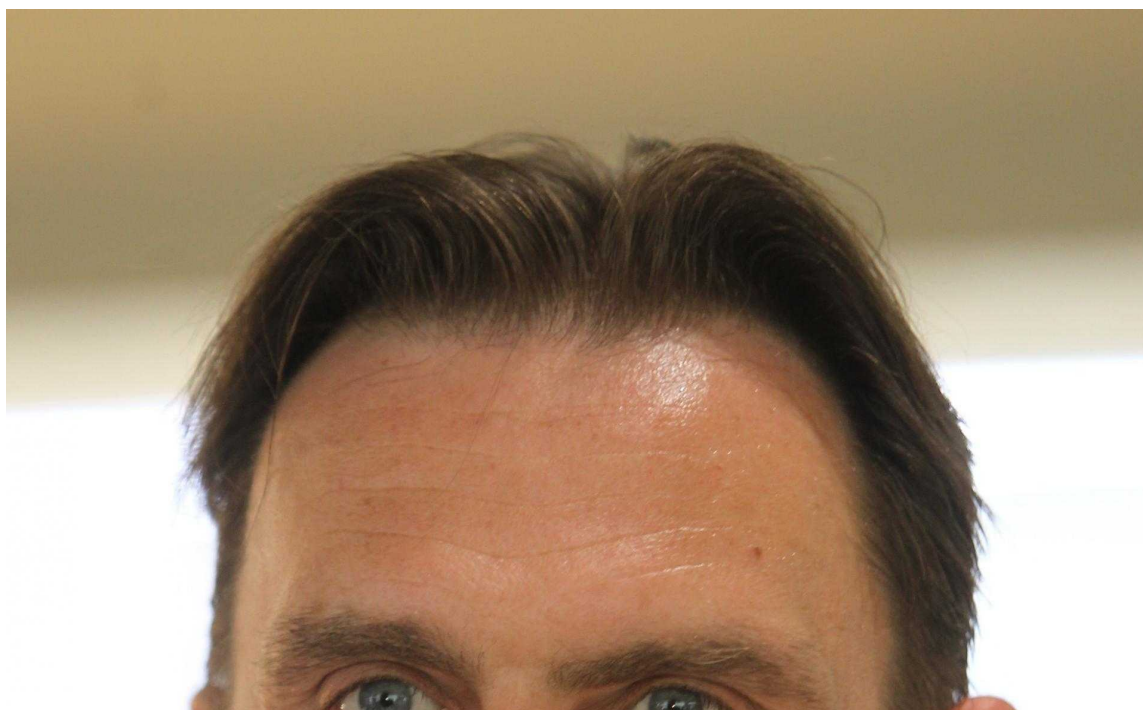
Po tem, ko je Magna Steyr že sredi aprila v Gradcu zagnala proizvodne linije za izdelavo terenskega vozila Mercedes razreda G, tekoči trakovi hoške lakirnice še vedno stojijo. Na čakanju na delo doma je večina od 202 zaposlenih, prejeli bodo 80 odstotkov povprečja plač v zadnjih treh mesecih. Magna se za

ponovni zagon dogovarja tudi s koncernoma BMW in Jaguar Land Rover, za zdaj pa velja, da naj bi proizvodnja teh avtomobilskih znamk morda spet stekla do konca maja.

V MLM dela 170 zaposlenih od 450

Od okrevanja avtomobilskih proizvajalcev je odvisna tudi Mariborska livarna Maribor (MLM). **Davor Šenija**, predsednik uprave MLM, nam je dejal, da so v začetku tedna od trinajstih zagnali pet strojev. V treh izmenah od ponedeljka do petka dela okoli 170 zaposlenih od 450. Aprila je bilo na čakanju na delo doma 250 zaposlenih, od včeraj pa jih je okoli 220. Sproti izpolnijo naročila, ki jih še imajo v sistemu od prej, novih pa tako rekoč še ni. Tačas pa proizvajajo le petino siceršnje realizacije: "Težava je tudi v tem, da denimo britanski trg z Jaguarjem in Land Roverjem še vedno stoji." Šenija še meni, da je, čeprav nekateri avtomobilski proizvajalci postopoma odpirajo tovarne, do junija še nemogoče napovedati, kako bo z bodočimi naročili, bodo pa ta precej nižja od tistih pred koronakrizo: "Avtomobilska industrija naj bi na ravni, ki jih je imela pred pojavom virusa,

prišla še le konec leta 2022," meni Šenija. Pozdravlja subvencije države za čakanje na delo doma, a kriza v avtomobilski industriji bo trajala precej dlje kot do konca maja: "Poleg stroškov dela nas pestijo še stroški zalog in penali, ki jih plačujemo za neporabljene količine naročene električne energije in plina. Pritisk na likvidnost bo v prihodnjih tednih strahoten, zato bo brez državnih vzpodbud hudo," še meni Šenija, ki še ni komentiral morebitnih presežnih zaposlenih, a če bo naročil za polovico ali več manj, za vse gotovo ne bo dela.

IGOR NAPAST Marjan Trobiš, Boxmark: "Pričakujemo, da se bo sredi maja na delo vrnila velika večina od 1200 zaposlenih."

V Talumu tretjina zaposlenih še na čakanju

V Talumu je na začasnem čakanju na delo doma približno tretjina delavcev. Med prvomajskimi prazniki se je zaradi začasne zaustavitve ene od poslovnih enot to število povečalo na polovico. Ta teden se je na delo vrnilo več zaposlenih, nekaj tudi zaradi sprostitev ukrepov na področju gostinske dejavnosti, saj so lahko odprli teraso Restavracije Pan. Sredi marca so zabeležili dve okužbi sodelavcev s koronavirusom. Oba sta že ozdravela. Eden se je vrnil na delo, drugi je na začasnem čakanju na delo, pojasnjujejo v Talumu.

Ocenjujejo še, da so razmere na trgih, ki jih dodatno zaostruje nizka cena aluminija pod 1500 ameriških dolarjev za tono, zahtevne. Zato za drugo polletje predvidevajo prilagajanje obsega proizvodnje: "Povpraševanje v prehrambni, farmacevtski in kozmetični industriji je močno, v **gradbeništvu** stagnira, na drugih segmentih pa je šibko. Tako povpraševanje po rondelicah celo presega naše zmogljivosti, proizvodnjo drogov za zdaj

ohranjamo nekaj pod načrtovano, proizvodnja ulitkov je pri 60 odstotkih, izparilnikov pa 70 odstotkih," ocenjuje **Marko Drobnič**, predsednik uprave Taluma.

Zavarovalničarji in bankirji odpirajo poslovalnice

V Zavarovalnici Sava so že 28. aprila odprli štirinajst poslovalnic, v ponedeljek pa še vse preostale, ki jih je okoli sto: "Za poslovanje s strankami delujemo po ustaljenem urniku, ki je veljal pred razglasitvijo izrednih razmer," sporočajo iz Zavarovalnice Sava. Ob tem veljajo vsi postopki za varno poslovanje zaposlenih in strank z nošenjem mask, razkuževanjem rok in zagotavljanjem ustrezne medsebojne razdalje.

V Novi KBM so ponovno odprli nekatere poslovalnice, tako da trenutno deluje 35 poslovalnic od 50. Te so strankam na voljo od ponedeljka do petka med 8. in 14. uro, pojasnjujejo v Novi KBM, ob čemer nenujne obiske poslovalnic še zmeraj odsvetujejo. V poslovalnico naj zdrave stranke vstopijo posamično, obvezno je

nošenje zaščitnih mask ali druge zaščite ustnega in nosnega predela, pri čemer mora stranka na poziv zaposlenega zaščito ob identifikacije začasno odstraniti.

Boxmark dela s polovično zmogljivostjo

V kidričevskem podjetju Boxmark so že pred prvomajskimi prazniki ponovno zagnali proizvodnjo. Na delo prihaja polovica od skupaj 1200 zaposlenih. Kot pravi direktor podjetja, ki je pred epidemijo izvedlo prestrukturiranje in je zato delo izgubilo 288 zaposlenih, **Marjan Trobiš**, pričakujejo, da se bo sredi maja na delo vrnila večina zaposlenih. Je pa popolna oživitev proizvodnje seveda zelo odvisna od oživljanja gospodarstva v državah, od koder prihajajo njihovi poslovni partnerji. V Boxmarku so po tem, ko so sredi marca ustavili redno proizvodnjo, začeli šivati zaščitne maske za blagovne rezerve. Dnevno so izdelali do osem tisoč mask.

Impol: od 10 do 25 odstotkov nižji prihodki

Z izjemo ene linije v slovenjebistriškem Impolu teče proizvodnja na vseh preostalih v skladu z načrtovanim urnikom: "Pri liniji, ki je v celoti vezana na avtomobilsko industrijo, smo prešli s štiriizmenskega urnika na triizmenskega. Zaposlene smo prerazporedili na druge delovne postaje. Tako nihče od zaposlenih ni na čakanju, prav tako med zaposlenimi nimamo nobene potrjene okužbe z novim koronavirusom," so nam povedali v Impolu. Pojasnjujejo še, da imajo največ težav z naročili in odpremi izdelkov za področje avtomobilske industrije. Kljub temu upajo, da se bo situacija v maju stabilizirala. V nedavno objavljenem letnem poročilu so za 2019 pripravili dva scenarija popravkov letnega načrta za leto 2020: 10- in 25-odstotno zmanjšanje prihodkov glede na plan. Za zdaj še ne morejo napovedati, koliko bo koronakriza vplivala na poslovanje, vendar za zdaj kaže, da zastavljenih planov za leto 2020 ne bodo dosegli, še ocenjujejo v Impolu.

Če bo naročil za polovico ali več manj, za vse v Mariborski livarni ne bo dela

Dnevnik.si

NAJNOVEJŠE	
3 min	Disney zaradi koronavirusa z 1,4 milijarde dolarjev manjšim četrtnim dobičkom
ANDREJ VIZJAK	
Anja Hreščak	
6. maj 2020	
4 min	Bakrena ljubezen – občutki toplote, nostalgije in udobja
6. maj 2020 7:15	
Predviden čas branja: 5 min	
18 min	Poljski senat zavrnil volitve predsednika po pošti
33 min	Trump na obisku tovarne mask brez maske
48 min	Jure Doles, bobnar in vodja zasedbe San Di Ego: Danes ni spontanov ponudb
Vse objave	

Nova pravila za gradbeni pospešek

Popravki prvega protikoronskega zakona prinašajo velike spremembe **gradbene zakonodaje**. Minister Vizjak pričakuje, da bodo gradbena dovoljenja izdana hitreje, upravni postopki pa enostavnejši. Zaostrili pa so se pogoji za nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu. Ta sprememba poraja celo korupcijska tveganja.

Poslanci so na svoji zadnji seji z 79 glasovi za in nobenim proti potrdili t energetskega potenciala spodnje Save, ki jo je pripravilo 51 poslancev predvideva pospešitev projekta gradnje hidroelektrarne Mokrice. Fotogi

NAJNOVEJŠE

3 min	Disney zaradi koronavirusa z 1,4 milijarde dolarjev manjšim četrtnim dobičkom
4 min	Bakrena ljubezen – občutki toplote, nostalgije in udobja
18 min	Poljski senat zavrnil volitve predsednika po pošti
33 min	Trump na obisku tovarne mask brez maske
48 min	Jure Doles, bobnar in vodja zasedbe San Di Ego: Danes ni spontanov ponudb
Vse objave	

Popravki prvega protikoronskega zakona med drugim prinašajo tudi spremembe **gradbene zakonodaje**. Te naj bi, kot si obeta minister za okolje in prostor **Andrej Vizjak**, pospešile gradbeno aktivnost, kar je ob pričakovanju recesije vsekakor dobrodošlo. »Vsak mesec, ko čakamo z investiranjem in z gradnjo, je izgubljen in posledično bo prilivov v državno blagajno manj,« je opozoril.

Zaradi društva RoVo strožji pogoji

Spremembe predvidevajo, da projekti, ki so bili z uveljavitvijo **gradbenega zakona** leta 2018 v fazi pridobivanja okoljevarstvenega soglasja, avtomatsko preidejo v integralni postopek za gradbeno dovoljenje. Gradnjo bo mogoče začeti na podlagi izdanega gradbenega dovoljenja in ne šele ob njegovi pravnomočnosti, kar bo, tako Vizjak, pospešilo začetek gradnje vsaj tretje razvojne osi. Pa ne samo te. »Številne gradnje danes stojijo zaradi pritožb, tudi če so te strokovno neutemeljene in so izsiljevanje za odškodnine ali drugo boniteto,« je rekel Vizjak. Tudi tega so se lotili.

Spremembe, ki so vzbudile največ zanimanja, so namreč tiste, ki zadevajo nevladni sektor ter delovanje v javnem interesu. Nevladne organizacije, ki imajo status društva v javnem interesu, lahko na podlagi tega statusa sodelujejo v postopkih izdaje dovoljenj. »Nekateri primeri pa so eklatantno v nasprotju s tem,« meni minister. Ob tem navaja nasprotovanje novomeške organizacije RoVo gradnji lakirnice Magna in tretji razvojni osi. Zato so v spremembah zakona zaostri pogoje, ki določajo, kdaj lahko nevladna organizacija sodeluje v postopkih, in sicer, če ima vsaj 50 članov (Gospodarska zbornica Slovenije se zavzema, da bi bil ta kriterij še strožji, torej 100 članov).

Teh pogojev ne izpolnjuje nobena od obstoječih organizacij, to pa pomeni, da ukrep dejansko onemogoča sodelovanje nevladnih organizacij. Le

NAJNOVEJŠE

3 min	Disney zaradi koronavirusa z 1,4 milijarde dolarjev manjšim četrtnim dobičkom
4 min	Bakrena ljubezen – občutki toplote, nostalgije in udobja
18 min	Poljski senat zavrnil volitve predsednika po pošti
33 min	Trump na obisku tovarne mask brez maske
48 min	Jure Doles, bobnar in vodja zasedbe San Di Ego: Danes ni spontanov ponudb

Vse objave

tiste, ki bi nove pogoje izpolnjevale, bi lahko namreč vlagale tožbe zoper gradbeno dovoljenje. Odslej bo to mogoče le v roku 15 dni od objave odločbe. Taki sodni postopki bodo obravnavani prednostno.

V komisiji za preprečevanje korupcije opozarjajo, da prav to omejevanje nevladnih organizacij »poraja nova tveganja za korupcijo ter tveganja za kršitve integritete in načel pravne države«. Sodelovanje nevladnih organizacij v teh postopkih je namreč pomemben mehanizem zmanjšanja tveganj za korupcijo in doslednega uveljavljanja javnega interesa ter zagotavljanja transparentnosti, izpostavljajo. Kritični so tudi do tega, da bo ukrep, ki se je znašel med množico ukrepov za obvladovanje novega koronavirusa, veljal kar dve leti.

Enostavnejša zahteva za gradbeno dovoljenje

Spremembe predvidevajo tudi, da zahtevi za izdajo gradbenega dovoljenja v integralnem postopku ni več treba priložiti dokazil o pravici za gradnjo na zemljiščih, kot je doslej zahteval **gradbeni zakon**. V primeru gradnje hidroelektrarne Mokrice denimo je to pomenilo, da bi morala država predhodno pridobiti in odkupiti okoli 4000 zemljišč. Odslej bodo morala vsa izdana mnenja jasno izražati stališča mnenjedajalca – denimo Agencije za okolje (Arso) v integralnih postopkih in pri umeščanju objektov v prostor –, ki morajo biti strokovno in pravno utemeljena. Če bo mnenje negativno, pa bo moralo vključevati tudi predloge drugačne rešitve.

Manko zasebnega sektorja lahko nadomesti le javni

Nadgradnja železniške proge Maribor–Šentilj, železniškega predora Karavanke in razcepa Pragersko so projekti, ki bi se morali že zdavnaj začeti, vendar zamujajo zaradi težav z okoljevarstvenimi soglasji in gradbenimi dovoljenji,

NAJNOVEJŠE

3 min | **Disney zaradi koronavirusa z 1,4 milijarde dolarjev manjšim četrtnim dobičkom**

4 min | **Bakrena ljubezen – občutki toplote, nostalgije in udobja**

18 min | **Poljski senat zavrnil volitve predsednika po pošti**

33 min | **Trump na obisku tovarne mask brez maske**

48 min | **Jure Doles, bobnar in vodja zasedbe San Di Ego: Danes ni spontanov ponudb**

Vse objave

tudi zaradi nasprotovanja civilnih iniciativ, razlaga **Slovenko Henigman**, direktor združenja za svetovni inženiring pri GZS. »Razlog za zamude ni v zdravstveni krizi, ampak v dolgotrajnih in zapletenih postopkih,« poudarja. Na podobne težave so naleteli pri drugem tiru Divača–Koper, tretji razvojni osi ter hidroelektrarni Mokrice. »Te projekte je treba čim prej oddati v izvedbo gradbenim izvajalcem, upoštevajoč evropsko prakso,« poudarja Henigman. Evropske smernice in direktive nalagajo, da se na razpisih izločijo ponudniki iz držav, ki niso zavezane upoštevanju okoljskih, socialnih in delovnih standardov.

Na GZS ocenjujejo, da se bo obseg zasebnih investicij letos znižal za vsaj 200 milijonov evrov. »Ta manko pa lahko nadomesti samo javni sektor. Najlažje tam, kjer je delo že zastavljeno, torej na projektih, ki jih imajo naročniki v letnih planih, kjer so postopki tako daleč, da se gradnja že izvaja ali smo tik pred njo,« je prepričan Henigman.

Za spodbujanje gradbene aktivnosti so pomembna tudi vzdrževalna dela v javno korist, ki ne potrebujejo gradbenega dovoljenja, recimo obnove in preplastitve vozišč na (avto)cestah – Dars je v času koronakrize ta dela že pospešil – pa tudi vzdrževalna in investicijska dela na vodotokih, energetska sanacija državnih stavb... »S temi projekti lahko v kratkem času dosežemo zelo velike učinke, saj jih okolje močno potrebuje, gradbena industrija pa bo lahko dodatno zaposlila ljudi in povečala realizacijo,« poudarja sogovornik.

Ekonomist **Jože P. Damijan** je pred časom izračunal, da imajo infrastrukturni projekti od 2,3- do 2,7-kratne multiplikativne učinke. Največje seveda tisti, ki jih izvajajo domači izvajalci.

<https://topjob.finance.si/8961394/Brezposelnih-ze-...>

1 / 5

Brezposelnih že več kot 89 tisoč ljudi, največ novoprijavljenih iz gostinstva, proizvodnje, trgovine

Čas branja: 4 min

0

06.05.2020 13:46

LANA DAKIĆ

Foto: Shutterstock

Več iz teme:

[zaposlovanje >](#)[brezposelnost >](#)[Zavod Republike... >](#)[ZMAR >](#)[eurostat >](#)

Konec aprila je bilo na zavodu za zaposlovanje registriranih 88.648 brezposelnih, do včeraj pa se je ta številka povečala še za 500 ljudi, na 89.115, kažejo neuradni podatki zavoda. Od razglasitve epidemije 13. marca se je število brezposelnih tako povečalo za okoli 14 tisoč.

Zavod za zaposlovanje je objavil uradne podatke o brezposelnosti za april. Glede na marec se je število brezposelnih povečalo za 13,9 odstotka, medletno pa je bilo aprila v Sloveniji za petino več brezposelnih. Aprila se je na zavod na novo prijavilo 14.419 brezposelnih, od tega 43 odstotkov zaradi poteka zaposlitev za določen čas, 39 odstotkov pa trajno presežnih delavcev (torej odpuščenih). »Med presežnimi delavci so prevladovali tisti, ki jim je delovno razmerje prenehalo v gostinstvu, sledijo tisti iz predelovalnih dejavnosti in trgovine,« pojasnjujejo na zavodu.

Od razglasitve epidemije v sredini marca, ko je bilo na zavodu prijavljenih 75.026 brezposelnih, se je število brezposelnih do konca aprila povečalo za 13.622, še ugotavljajo.

Maja se nadaljuje rast števila brezposelnih

Neuradni podatki pa kažejo, da se število brezposelnih še povečuje, a se je rast nekoliko upočasnila. Medtem ko so v začetku aprila na zavodu beležili tudi več kot

tisoč novih brezposelnih na dan, je bilo v prvih dveh delovnih dneh maja skupaj 1.294 novih prijav brezposelnih, v ponedeljek 651, včeraj pa 643 novih prijav, kažejo neuradni podatki o brezposelnih. Včeraj je bilo tako na zavodu prijavljenih 89.115 brezposelnih. V maju se je zaposlilo 708 ljudi (skupaj pa jih je bilo odjavljenih 827).

Med brezposelnimi skoraj četrtna trajnih presežkov

V aprilu se je nekoliko spremenila tudi sestava brezposelnih. V mesecih pred epidemijo so bili na zavodu večinoma dolgotrajno brezposelni (vsak drugi) in starejši (okoli 40 odstotkov), zdaj je dolgotrajno brezposelnih okoli 40 odstotkov, brezposelnih starejših od 50 let pa dobra tretjina. Povečalo se je število brezposelnih, starih od 30 do 39 let (23 odstotkov). Delež trajnih presežkov oziroma stečajnikov med brezposelnimi se je okrepil na 22,4 odstotka (v prejšnjih mesecih je bilo povprečje okoli 17 odstotkov).

Umar: letos 9,1-odstotna brezposelnost

V prvih štirih mesecih letos je bilo na zavodu v povprečju prijavljenih 80.957 brezposelnih, kar je 3,1 odstotka več kot v istem obdobju lani. Vladni urad za makroekonomske analize in razvoj (Umar) je včeraj **izdelal scenarij COVID-19 in še tretjič letos poslabšal gospodarsko napoved**, v tokratni napovedi pa so vključili tudi ocene o gibanju brezposelnih. Po njihovih ocenah bo tako letos v

povprečju 87.500 brezposelnih na zavodu za zaposlovanje, prihodnje leto pa naj bi bilo v povprečju okoli 86.800 brezposelnih, ocenjuje Umar. Lani je bilo v povprečju približno 74.200 brezposelnih.

Stopnja registrirane brezposelnosti je februarja znašala 7,9 odstotka (zadnji dostopni podatek). Umar napoveduje, da bo letos 9,1-odstotna, prihodnje leto pa devetodstotna. Lani je stopnja registrirane brezposelnosti znašala 7,7 odstotka.

Stopnja anketne brezposelnosti, ki je bila lani 4,5-odstotna, naj bi se letos zvišala na 5,4 odstotka, prihodnje leto pa upadla na 5,1 odstotka, še napoveduje Umar. Gre sicer za različni metodologiji: zavod med brezposelne šteje vse, ki so prijavljeni v njegovi evidenci, medtem ko se anketna brezposelnost ugotavlja z anketo, ki je skladna z metodologijo **Eurostata** in v kateri brezposelne osebe niso opravljale plačanega dela, so v zadnjih štirih tednih aktivno iskale zaposlitev in so v dveh tednih od dneva anketiranja pripravljene začeti plačano delo.

Brezposelnost najbolj poskočila v Kranju

Podatki o brezposelnosti za april po Sloveniji kažejo, da se je tako glede na marec kot tudi medletno brezposelnost aprila najbolj zvišala na območju Kranja. Konec aprila je bilo namreč v Kranju 6.528 brezposelnih, kar je 22,2 odstotka več kot marca in 37,3 odstotka več kot lanskega aprila. Na mesečni ravni se je brezposelnost precej zvišala še na območju Kopra (za 20,6 odstotka), Ptuja (za 18,7), Nove Gorice (za 15,8) in Maribora (za 15,7 odstotka). Najmanj se je število brezposelnih povečalo na območju Sevnice (za 7,7 odstotka).

Medletno so poleg Kranja največjo rast brezposelnosti zaznali na območju Ptuja (za 33,5 odstotka), Kopra (za 32), Velenja (za 25,3) in Maribora (za 22,5 odstotka). Največ brezposelnih je bilo na območju Ljubljane (24.179), najmanj pa na območju Trbovelj (2.563).

Zaposlovanje večinoma v **gradbeništvu**, proizvodnji, zdravstvu

Aprila je zavod iz evidenc brezposelnih objavil 3.626 ljudi, od tega se jih je večina (2.373) zaposlila oziroma samozaposlila, še sporočajo z zavoda.

Povpraševanje delodajalcev po delavcih se je glede na marec zmanjšalo skoraj za polovico. Delodajalci so prek zavoda iskali 4.336 ljudi, največ jih je bilo s področja **gradbeništv**a, predelovalnih dejavnosti in zdravstva. V aprilu so bili tako najbolj iskani poklici varilci, zidarji, vozniki težkih tovornjakov in delavci za preprosta dela pri visokih gradnjah.

Razkrita kupnina: koliko so Nemci plačali za škofjeloški Filc

Čas branja: 4 min

0

06.05.2020 16:00

Lastniki Filca so zadnji v seriji ljudi z lestvice najbogatejših Slovencev, ki so prodali podjetje

JURIJ ŠIMAC

Foto: Jure Makovec

Več iz teme:

[Najbogatejši Slovenci >](#)[prevzemi >](#)[Filc >](#)[Nelinta >](#)[Alex Luckmann >](#)[Barbara Vrčkovnik Čepin >](#)[Jurij Cof >](#)[Franc Hribar >](#)[Baby Center >](#)

Prodaja **Filca**, škofjeloškega proizvajalca netkanih tekstilnih izdelkov, sodi med največje prevzeme minulega leta v Sloveniji. Kupec je nemška skupina Freudenberg, prevzem je bil izpeljan tik pred koncem leta 2019, eden zadnjih, ki je bil izveden po cenah, ki so veljale pred korono. Prvič razkrivamo kupnino.

Škofjeloški Filc proizvaja netkane tekstilne izdelke za izolacijo v **gradbeništvu**, v avtomobilski industriji in beli tehniki. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1937.

V letu 2018, novejših podatkov še ni, je družba ustvarila 88,6 milijona evrov prihodkov in 13 milijonov evrov čistega dobička. Filc ima sicer proizvodnjo v Škofji Loki, Mengšu in Lendavi. Skupaj zaposlujejo približno 360 ljudi, dodana

vrednost na zaposlenega je v letu 2018 dosegala skoraj 90 tisoč evrov.

Filc je bil do prodaje prek družbe **Nelinta** v lasti štirih menedžerjev družbe: **Alexa Luckmanna, Barbare Vrčkovnik Čepin, Jurija Cofa** in **Franca Hribarja** – vsi štirje so se v zadnjih letih **redno uvrščali na lestvico najbogatejših Slovencev**. Nemci so kupili Nelinto, s tem pa tudi Filc.

Koliko je znašala kupnina

Višina kupnine je bila doslej neznanka, razkriva pa jo letno poročilo Freudenbergga. Nemci so za Filc plačali 212 milijonov evrov. Glede na številke iz leta 2018 (novejših, kot rečeno, še ni) je kupnina znašala desetkratnik EBITDA, dodajmo, da je Filc tako rekoč brez dolga, ob prevzemu pa je imel, tako izhaja iz letnega poročila Freudenbergga, za 25 milijonov evrov denarja in denarnih ustreznikov. Glede na znesek kupnine je bila prodaja Filca med največjimi prevzemi, ki so se lani zgodili v Sloveniji, več v članku **TOP**

prevzemi v letu 2019: v Slovenijo prišla več kot milijarda evrov.

Pri Managerju so ob pripravi lestvice najbogatejših Slovencev vrednost Filca ocenili na nekaj več kot 120 milijonov evrov (četverici lastnikov je to prineslo uvrstitev na 50. mesto najbogatejših). Analitik, ki je v preteklih letih vrednotil Filc za lestvico najbogatejših Slovencev, pravi:

»Kupnina 212 milijonov evrov je relativno visoka, čas prodaje pa je bil v luči trenutnih razmer optimalen.

Prevzem je bil izveden po večkratnikih kazalnikov poslovanja, ki jih dosegajo primerljiva podjetja na razvitih trgih. Kot tudi sami pišejo v poročilu, so očitno računali na visoke sinergije, ki jih bodo lahko dosegli, je pa situacija sedaj bistveno drugačna in bo naložba najbrž nekaj časa manj donosna od pričakovanj.«

Dosedanjih lastnikov družbe nam za komentar ni uspelo dobiti.

Kaj vemo o kupcu, skupini Freudenberg?

Skupina Freudenberg je razdeljena v 16 divizij, posluje v 60 državah, lani je imela v povprečju 49 tisoč zaposlenih. Lani so ustvarili 9,5 milijarde evrov prihodkov in 611 milijonov evrov čistega dobička.

Najbolj znani izdelek skupine Freudenberg so krpe znamke Vileda, sicer pa proizvajajo izdelke za avtoindustrijo, medicino in druge panoge. Začeli so kot strojilnica usnja, znamko Vileda pa so začeli tržiti leta 1948, ko so ugotovili, da njihove čistilke rade uporabljajo ravno te odpadke iz obrata z eksperimentalnimi tkaninami. Ime te čistilne krpe sicer izhaja iz nemške besedne zveze 'wie Leder', kot usnje. Leta 2002 je skupina Freudenberg zaprla še zadnjo strojilnico usnja in sklenila zgodovino predelave usnja v Nemčiji. Na spletni strani skupine lahko preberemo, da je vsak nemški avtomobil opremljen s kakšnim izdelkom iz Freudenbergovih tovarn, na vseh velikih letališčih po svetu pa so položene Freudenbergove talne obloge.

Preberite tudi

- **Prevzem: četverica z lestvice sto najbogatejših Slovencev je prodala**

škofjeloški Filc. Kdo je novi lastnik?

Pospešene prodaje najbogatejših Slovencev: komu je že uspelo in komu (še) ne

Lastniki Filca niso edini z lestvice najbogatejših Slovencev, ki so v zadnjem obdobju prodali podjetje. Nekaj zadnjih transakcij:

- V teku je prodaja večinskega dela Baby Centra slovenskemu skladu Alfi. **Baby Center** je prek družbe **Merit International** v večinski lasti zakoncev Marjana in **Marije Bevk**, **po oceni revije Manager 37. najbogatejših Slovencev** (njuno premoženje so ovrednotili na 38,4 milijona evrov). Kot vlagatelj sta bila do leta 2018 lastniško navzoča tudi v trgovski verigi Mr Pet, ki pa sta jo skupaj z drugimi lastniki prodala amerškemu skladu The Rohatyn Group.
- **Sandi Češko** in **Livija Dolanc** sta **jeseň prodala 55-odstotni delež** v holdinški družbi **Studio Moderna**, ki ima sedež na Nizozemskem. Delež so kupili lastniki

preostale polovice holdinške družbe, skladi **Insight Venture Partners**, Templeton, **General Atlantic** in **JH Partners**. Višina transakcije ostaja neznanka, analitiki pri reviji Manager so jo **ocenili na četrto milijarde evrov**. Češko je na lestvici najbogatejših Slovencev letos zasedel drugo mesto s premoženjem, **ocenjenim na 296 milijonov evrov**.

- Letos naj bi se končal nekaj manj kot 30 milijonov evrov vreden posel med državnimi železnicami (**SŽ**) in holdingom **Adventura Darka Martina Klariča** (lani **18. na lestvici najbogatejših Slovencev**) pri nakupu avtobusnega podjetja **Nomago**. Po tem, ko je iz dogovorov odpadel **Petrol**, ki je za polovico celotne družbe ponujal največ, okoli 35 milijonov evrov, in ko za vlaganja v IT-del družbe v Nomagu niso našli vlagateljev, bodo lastnik tega dela postale Slovenske železnice. Imajo tudi nakupno opcijo za odkup preostale polovice, velja štiri leta, **smo izvedeli neuradno**.

- Še pred izbruhom epidemije koronavirusa je veljalo, o tem so poročali kolegi s **Siola**, da je tik pred prodajo večinskega deleža v proizvajalcu igralniških naprav **Interblock Joc**

Pečečnik, peti najbogatejši Slovenec. Kot kupec se je omenjal eden največjih investicijskih skladov na svetu Oaktree Capital. Ali bo transakcija glede na nove okoliščine izpeljana, ni znano. Pečečnik je že pred več kot letom dni prodal naložbe v Sloveniji, igralnici Kongo in Lev avstrijskemu velikanu **Novomatic**, že pred leti pa je napovedoval, da bo Interblock uvrstil v eno od kotacij na borzi v New Yorku.

Več iz teme:

[Najbogatejši Slovenci >](#)[prevzemi >](#)[Filc >](#)[Nelinta >](#)[Alex Luckmann >](#)[Barbara Vrčkovnik Čepin >](#)[Jurij Cof >](#)[Franc Hribar >](#)[Baby Center >](#)

Kristina Božič

NEVLADNE ORGANIZACIJE

Terjajo ustavno presojo koronazakona

Po analizi centra nevladnih organizacij CNVOS naj bi zaostrene pogoje pri izdaji gradbenih dovoljenj izpolnjevalo zgolj med šestino in desetino obstoječih organizacij

Potem ko je vlada omejila možnost sodelovanja številnih nevladnih organizacij pri postopkih presoje vplivov na okolje pri izdaji gradbenih dovoljenj v okviru infrastrukturnih projektov, so tri nevladne organizacije na ustavno sodišče vložile pobudo za presojo ustavnosti določil novele zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije. Zakon namreč zaostre pogoje za sodelovanje nevladnih organizacij v javnem interesu v postopkih izdaje integralnih gradbenih dovoljenj, tako da dejansko onemogoča sodelovanje veliki večini organizacij, ki delujejo na tem področju. Pobudniki, društvo za sonaraven razvoj Focus, Društvo za preučevanje rib Slovenije in Lutra, inštitut za ohranjanje naravne dediščine, so ustavnemu sodišču predlagali začasno zadržanje učinkovanja določil četrtega odstavka 100. d člena, 100. e, 100. f in 100. g člena zakona. "Gre za nemogoče pogoje, ki jih morajo organizacije po novem dokazovati za nazaj," opozarja **Senka Šifkovič Vrbica** iz Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij, kjer so pomagali pri pripravi ustavne pobude. Nevladni sektor opozarja, da je sedanja nova ureditev ne le v nasprotju s slovensko ustavo, ampak tudi z določbami prava EU in mednarodno Aarhuško konvencijo.

Določila izključujejo po novem tudi organizacije, ki že sodelujejo v postopkih

Izključene že sodelujoče organizacije v postopkih

Slovenski trenutni ureditvi ni primerljiva nobena druga ureditev v EU, pojasnjujejo in dodajajo, da države lahko določajo pogoje za sodelovanje v postopkih, a jih morajo oblikovati tako, da se omogoči dostop čim širšemu krogu upravičencev. Sedanja določila izključujejo po novem tudi organizacije, ki že sodelujejo v postopkih, a se bo te sedaj preoblikovalo v integralni postopek izdaje gradbenega dovoljenja. Prav tako opozarjajo, da je novela zakona spremenila postopek tudi po pridobitvi gradbenega dovoljenja, saj je začetek gradnje po novem

dovoljen že po dokončnosti pravnega akta - ta nastopi, ko ga izda ministrstvo za okolje. Prej se je z gradnjo lahko začelo šele po pravnomočnosti, ko se je izključila možnost pritožbe oziroma se je končal postopek pravnega varstva.

Nemogoče varstvo narave in okolja

Že pred sprejetjem zakonodajnih sprememb je 57 organizacij opozorilo na nesprejemljivost predlagane zakonske novele. "Pogoji za sodelovanje so tako zaostreni, da bo nevladnim organizacijam praktično onemogočeno varstvo javnega interesa na področju varovanja okolja in narave," so opozorile nevladne organizacije na učinke sprememb. Te je novi okoljski minister **Andrej Vizjak** sicer napovedal že med predstavitvijo v državnem zboru. Nekdanji minister za gospodarstvo v pretekli vladi **Janeza Janše** je bil do sedanje zasede ministrskega stolčka na ministrstvu za okolje in prostor zaposlen kot vodja službe za investicije in razvoj v družbi Hidroelektrarne na spodnji

Okoljsko ministstvo, ki je pripravilo zakonodajne spremembe, o katerih bo presojalo ustavno sodišče, trenutno vodi **Andrej Vizjak**, nekdanji vodja službe za investicije in razvoj v družbi Hidroelektrarne na spodnji Savi. Na fotografiji je jez na Savi pri hidroelektrarni Blanca. Foto: Tit KOŠIR

Savi, kjer si prizadevajo za gradnjo novih hidroelektrarn. Novi pogoji, ki jih določa interventni zakon, če želijo nevladne organizacije sodelovati v postopkih za izdajo gradbenih dovoljenj pri infrastrukturnih projektih, so postavljeni za tekoče leto in zadnji dve pretekli leti: za društva je pogoj 50 aktivnih članov, ki so sodelovali na zborih članov in plačevali članarino; za zavode vsaj trije zaposleni za polni delovni čas s sedmo stopnjo izobrazbe (kar je višja stopnja izobrazbe, kot se jo zahteva za izdelovalce poročil o vplivih na okolje, opozarja jo okoljevarstveniki, op. p.); za ustanove pa 10.000 evrov premoženja. Po analizi centra nevladnih organizacij CNVOS naj bi nove, arbitrarno postavljene zakonske pogoje izpolnjevalo zgolj neke med šestino in desetino obstoječih organizacij.

LESENA GRADNJA

Les naj ne bo le hlodovina za izvoz

Urška Polanc

Podjetje Javušnik in družba Lesoteka opozarjata, da je proizvodnja za predelavo lesa še premalo poudarjena, zato so vsakršne spodbude dobrodošle. Uredbo o zelenem javnem naročanju, ki določa, da mora biti delež lesa v stavbah najmanj 30 odstotkov prostornine vgrajenih materialov, bi še nadgradili

Spodbude pri premoščanju posledic koronakrize zadevajo tudi gradnjo z uporabo lesa. Preverili smo, kako jih ocenjujejo nekateri akterji v lesni panogi. Prizadevanja direktorata za lesarstvo pri gospodarskem ministrstvu (MGRT) za povečanje uporabe lesa z gradnjo z lesom in za predelavo v izdelke z visoko dodano vrednostjo le pripomorejo k izboljšanju položaja proizvodnih podjetij, spodbude v lesarstvu za povečanje uporabe lesa so dobrodošle, poudarka na proizvodnji za predelavo lesa je bilo namreč vsa leta premalo, razmišlja direktor podjetja Javušnik **Bojan Strmšnik**. Opaža, da se je povpraševanje po leseni gradnji - tako montažnih hiš kot brunaric - povečalo.

"Les je trajnostni material, ki ga imamo v Sloveniji dovolj, pomembno bi bilo okrepiti proizvodnjo lesne predelave polizdelkov iz lesa do te mere, da bi lahko slovenska podjetja lesu povečala dodano vrednost, zadostila potrebam domačega trga in ponudila tujemu trgu več kot le hlodovino," opozarja Strmšnik. "Ljudje se vedno več odločajo za leseno gradnjo. Gradnja z lesom je prijazna do okolja. Je hitra, tiha in čista. Prav tako pomembno pripomore k zniževanju emisij in pri boju proti podnebnim spremembam. Je produkt širšega pomena in ne zgolj bivanjsko okolje uporabnika," meni **Žan Pritrznik**, direktor družbe Lesoteka, v individualni hiši katerega je v povprečju 70 kubičnih metrov lesa. Stene, stropovi in streha so narejeni iz masivnega in lepljenega lesa. "Spodbujamo, da bo delež vgrajene lesa obvezen še v stavbah širšega

družbenega pomena," je povedal Pritrznik.

Lesena gradnja pritegnila več občin

Na direktoratu za lesarstvo pri MGRT, ki ga vodi **Danilo Anton Ranc**, opazajo, da je uredba o zelenem javnem naročanju, ki določa, da mora znašati delež lesa v stavbah najmanj 30 odstotkov prostornine vgrajenih materialov, vplivala na povečanje vgradnje lesa. Od 2011 do 2018 se je število proizvajalcev lesenih objektov povečalo s 40 na 90, njihova letna prodaja z 97 milijonov na 168 milijonov in prodaja na domačem trgu s 63 milijonov na 96 milijonov. Tudi zato bi jo še nadgradili. Uredba, ki je začela veljati leta 2011, je tako skupaj s subvencijo Eko sklada za gradnjo pasivnih in kasneje skoraj ničenergijskih vrtcev, šol, športnih dvoran še dodatno povečala zanimanje občin za leseno gradnjo in uporabo izolacijskih materialov naravnega izvora, opazajo v podjetju Jelovica. Podjetje Jelovica hiše je zgradilo več nizkoenergijskih vrtcev (v Predvoru, Markovcih, Trzinu, Šentrupertu, Kamniku, Divači, Bovcu, Domžalah, Višnji gori, Brestanici), dve leseni športni dvorani v Senožecah in Rakeku, nekaj nadgradenj osnovnih šol in v Kočevju tudi prvi lesen dom za starejše občane v Sloveniji.

Gradnja z lesom danes dostopna in konkurenčna

Pritrznik meni, da se o potencialu lesene gradnje in lesa v Sloveniji veliko govori, a glede na naravne danosti še vedno ne dovolj. Da je lesena gradnja danes bolj dostopna in konkurenčna v primerjavi z drugimi konstrukcijskimi sistemi, kot je bila pred leti, dodaja. Leseno gradnjo sicer spodbuja tudi Sklad za podnebne spremembe, ki namenja sredstva za naložbe v lesene večstanovanjske objekte. Da gre za primer dobre prakse z domačimi, naravno obnovljivimi viri, ocenjujejo na direkciji in dodajajo, da s takšnimi stavbami, ki jih bo gradil Stanovanjski sklad, prispevajo k reševanju treh problemov naenkrat - poleg podnebnega vidika (skladiščenje CO₂) spodbujajo še rast lesne industrije in hkrati rešujejo stanovanjsko problematiko.

Direktorat za lesarstvo z razpisi finančno spodbuja razvoj in uvajanje novih proizvodov in polproizvodov, posodobitve in uvajanje novih tehnoloških in proizvodnih procesov ter za zagon novih podjetij na področju lesarstva. V obdobju 2016 do 2020 so iz različnih virov skupaj za lesarsko panogo namenili skoraj 15 milijonov evrov. Z evropskimi sredstvi so sofinancirali 116 projektov. Podjetje Javušnik je bilo denimo izbrano na javnem razpisu Spodbude za razvoj lesarstva na področju polproizvodov za sofinanciranje operacije Tehnološka proizvodna oprema za polproizvode iz lesa. Sedaj tako proizvajajo profiliran in lamilirani les, ki ga uporabijo pri gradnji objektov iz lesa. Kupili so avtomatiziran stroj za obdelavo lesa, skobeljna stroja za profiliranje

in večlistne krožne žage s pomičnimi listi. Naložbo sta sofinancirala Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, so nam povedali v podjetju.

Da pa se njihovo podjetje na javna naročila praktično ne prijavlja zaradi kriterija najnižje cene, ki prisili izvajalce, da vgradijo nekvalitetne materiale ali pa so objekti izvedeni nestrokovno, kar pa lesena gradnja nikakor ne dopušča, je povedal Pritržnik. Medtem pa Jelovica v zadnjih petih letih zaradi velikega porasta inženiring podjetij z nekaj zaposlenimi, ki nimajo proizvodnih kapacitet in razvojnih tehničnih oddelkov, a zagovarjajo najpomembnejši kriterij najnižje cene, kot podizvajalec in dobavitelj lesenega objekta sodeluje na javnih razpisih za gradnjo večjih javnih objektov. Izdelali so leseno športno dvorano v Rakeku. "Sofinanciranja razvojnih projektov so zelo dobrodošla, ker podjetja težko financirajo draga testiranja novega izdelka ali izboljšave pri obstoječih konstrukcijskih rešitvah," so povedali v Jelovici.

Spodbujajo, da bo delež vgrajenega lesa obvezen v stavbah širšega družbenega pomena

Xella Slovenija: pretirana prednost lesu

Na drugi strani v družbi Xella Slovenija, kjer se ukvarjajo s proizvodnjo porobetona in gradnjo pasivnih hiš Ytong, opozarjajo, da lesena gradnja kljub nekaterim sprejemljivim lastnostim in karakteristikam ne more v večini nadomestiti klasičnih gradbenih materialov, ki so v uporabi že vrsto let, zanje pa tudi veljajo določene uveljavljene prednosti - od toplotnoizolativnih lastnosti materialov do požarne in potresne varnosti stavb. "Obvezno določen delež vgrajenega lesa v večstanovanjskih stavbah ni rešitev za trajnostno gradnjo in prehod v nizkoogljično gospodarstvo. Pretirano preferiranje enega materiala, ki je med drugim vprašljiv predvsem z vidika požarne varnosti, in zapostavljanje drugih uveljavljenih in certificiranih proizvodov je zavajajoče. Spodbujanje rasti lesne industrije pri gradnji stavb na račun podnebne vidika je zavajanje, saj sama vgradnja lesa v stavbah ne doprinese k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov - za to so zaslužni predvsem drugi aspekti gradnje in nadaljnje uporabe stavb: od načrtovanja, načinov ogrevanja, zrakotesnosti itd.," pa razmišljajo v Xella Slovenija.

Menjave v vrhu SIDG na čelu s Fickom

Nadzorni svet družbe Slovenski državni gozdovi (SIDG) je s 5. majem z dosedanjim glavnim direktorjem **Zlatkom Fickom** sklenil sporazum o prenehanju mandata in pogodbe o zaposlitvi. **Darjo Derganc** je hkrati odpoklical s funkcije direktorice za finance, računovodstvo in kontroling. Nadzorni svet je za začasnega direktorja družbe imenoval dosedanjega predsednika nadzornega sveta **Sama Mihelina**, uslužbenca s kmetijskega ministrstva, in sicer do imenovanja novega posloводства, vendar največ za obdobje enega leta. Novi predsednik nadzornega sveta družbe pa je **Andrej Rihter**.

Pomembno bi bilo, da bi slovenska podjetja lesu povečala dodano vrednost, zadostila potrebam domačega trga in ponudila tujemu trgu več kot le hlodovino. Foto: Andrej PETELINŠEK

Javušnik na enem od sejmov
Dom v preteklih letih. V podjetju
opažajo, da se je povpraševanje po
leseni gradnji - tako montažnih hiš kot
brunaric - povečalo. Foto: Tit KOŠIR

Posnetek SIO webinarja: Koronavirus: Kako zagotoviti likvidnost gospodarstva

Avtor [Borut Borštnik](#) — 06.05.2020

V tej novici si lahko ogledate posnetek SIO webinarja: Koronavirus: Kako zagotoviti likvidnost gospodarstva? Webinar je bil izveden v živo 29.4.2020, traja slabi dve uri in pokriva aktualno tematiko v povezavi z vplivom koronavirusa na gospodarstvo v Sloveniji in širše.

Prvi val covid-19 se v Sloveniji počasi umirja. Prvi del vladnih ukrepov v smislu povračila prispevkov za s.p.jevce ter nadomestilo izpada dogodka (tako imenovani UTD), kritje ZPIZ prispevkov za podjetja ter kritje stroškov za zaposlene na čakanju je pred dnevi postal aktualen. Kljub ukrepom se zaprlo več tisoč s.p.jev, na Zavodu za zaposlovanje pa se je na novo prijavilo skoraj 10.000 ljudi. Kdaj lahko pričakujemo preobrnitev krivulje? Kako podjetjem pomagati pri likvidnosti? Kakšni so trendi najbolj ogroženih panog?

Tematika webinarja in gostje

Na webinarju so se nam pridružili mladi podjetniki iz različnih slovenskih mladih podjetij. Poskrbeli smo za multidisciplinarnost kar se tiče zastopanosti naših gostov.

Govorili smo različnih aktualnih tematikah, ki smo jih razdelili v štiri področja:

Pravno-formalna situacija korona ter posledice:

- Ukrepi države: kaj vemo do sedaj – že sprejeti ukrepi ter predlagani ukrepi – kratek pravni pregled situacije,
- katere panoge so najbolj ogrožene in kakšne so obeti v teh panogah,
- ali je smiselno, da se podjetniki v ogroženih panogah usmerijo v nove panoge,
- kaj storiti z zaposlenimi ter s pogodbami partnerjev za izvajanje storitev.

Ekonomsko in makroekonomsko stanje:

- Kako je koronavirus spremenil makroekonomsko stanje,
- kako se bo v prihodnje oblikovali razmerje svetovnih sil,
- ali je Evropa postala preveč odvisna od Kitajske ter ostalih držav.

Kako postaviti strategijo podjetja za naslednje tedne in mesece:

- Kaj narediti z investicijami v poslovno opremo, nepremičnine: jih zamrzniti ali peljati naprej,
- ali se v tem času odločiti za nove, večje investicije,
- kako se vesti do dolgoletnih, zvestih strank,
- kaj se bo zgodilo z nepremičninami in cenami v **gradbeništvu**,
- nasveti za podjetnike, ki jih je korona kriza najbolj prizadela.

Kako bo kriza vpliva na likvidnost podjetij ter kako jo reševati:

- Notranje rezerve podjetij ter nižanje stroškov,
- je nižanje plač pravi ukrep,
- kako ravnati pri zaposlovanju novih sodelavcev,
- kakšno bi bilo idealno ukrepanje bank v tem trenutku za podjetja,
- kako je trenutno s financiranjem gospodarstva ter kako bo s financiranjem gospodarstva v prihodnje,
- kako zagotoviti likvidnost podjetij,
- nepovratna sredstva – katera so na voljo tudi v času krize.

Kako krizo izkoristiti sebi v prid in kakšni so obeti:

- Kriza kot priložnost za povečano digitalizacijo podjetij,
- kriza kot priložnost: zakaj bo kriza za nekatere (pustiti ob strani vojne dobičkarje) prinesla dodaten pospešek poslovanju,
- kako zagnati gospodarstvo,
- katere preventivne ukrepe uporabiti za zagon gospodarstva.
- kako bo kriza spremenila naše gospodarstvo oziroma najbolj ogrožene panoge?

dr. Rok Stritar, Trogon d.o.o., serijski podjetnik

Tilen Travnik, podjetnik, spletne storitve in startup s področja prehrane

Nejc Apšner, Nekster, finance

Moderira: Borut Borštnik, Zavod mladi podjetnik.

Posnetek webinarja

Kotizacija

Udeležba na webinarju je brezplačna. Aktivnosti Zavoda mladi podjetnik, so.p., v okviru operacije "SIO-MP-2020-2022" sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, prednostne osi: 3 Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast [EU](#)

[skladi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Sončna elektrarna: od vgradnje, vzdrževanja do razgradnje

Shutterstock

Kvadrati

Razmišljate, da bi jo tudi vi imeli na vrhu stavbe? Samooskrba z električno energijo iz sončne elektrarne je smiselna za vsa gospodinjstva in male poslovne uporabnike, ki imajo primerno streho.

Optimalna streha za sončno elektrarno je obrnjena proti jugu, jugozahodu ali jugovzhodu, njen naklon pa je med 20 in 40 stopinjami. "Ti pogoji zagotavljajo preprosto namestitev, optimalno delovanje, največji izkoristek in rentabilnost sončne elektrarne. Velikost sončne elektrarne se prilagodi letni porabi in potrebni priključni moči kupca. Cilj je, da pokrijemo 100 odstotkov letne porabe," razlagajo v podjetju Energija plus. Izpostavljajo pa še eno zanimivo novost na področju oskrbe s sončno energijo: "V letu 2020 je bil sprejet tudi odlok, ki omogoča postavitve skupnostne samooskrbne sončne elektrarne. To pomeni, da so za samooskrbo primerne tudi večstanovanjske zgradbe in skupnosti." Poleg smeri in naklona strehe morajo biti za postavitve sončne elektrarne izpolnjene še nekatere zakonsko predpisane zahteve. "Stavba mora imeti pravnomočno gradbeno dovoljenje ali odločbo o legalizaciji oziroma odločbo o domnevi izdanega gradbenega in uporabnega dovoljenja po 118. členu **Gradbenega zakona**. Sončna elektrarna je lahko nameščena tudi na pomožnem, enostavnem ali nezahtevnem objektu, ki je ob stavbi in je zgrajen po veljavnih predpisih s področja **graditve** objektov. Skladna mora biti z zahtevami iz soglasja za priključitev, ki ga izda lokalni sistemski operater distribucijskega omrežja," še pojasnjujejo v Energiji plus. Postavitev sončne elektrarne sicer ne vzame veliko časa, dolgotrajnejše je pridobivanje dokumentacije. "Postopek izvedbe sončne elektrarne traja od 30 do 90 dni, predvsem je odvisen od izdaje soglasja pri elektro distribuciji, kjer se v zadnjem času pojavljajo ozka grla, zaradi števila vlog. Na čas izvedbe vpliva tudi financiranje, saj se postopek podaljša, če zaprosite za eko kredit," pojasnjuje Igor Kozlar iz podjetja Enertec. "Za samo postavitve SE na objektu načeloma niso potrebne vnaprejšnje priprave. Montažna ekipa za postavitve elektrarne na strehi potrebuje en do dva dni," še dodaja Kozlar.

Kako hitro bo na strehi?

V GEN-I Sonce razlagajo, da sončno elektrarno zgradijo po načelu vse na ključ, kar pomeni, da bo poskrbljeno za izvedbo celotnega postopka: od začetnega strokovnega svetovanja in ogleda objekta do izračuna ustrezne velikosti sončne elektrarne, načrtovanja in montaže. Brezplačno bosta urejeni vsa potrebna dokumentacija za pridobitev subvencije Eko sklada in dokumentacija za pristojnega distribucijskega operaterja. Celoten postopek praviloma traja od osem do deset tednov, sama montaža na objektu pa običajno le en delovni dan, z jamstvom, da gradbena dela ne poškodujejo vašega objekta in okolice.

Kaj bo na računu za elektriko

Kdor se odloči za postavitev lastne sončne elektrarne, najbrž pričakuje, da bo s tem razbremenjen vseh vezi z dobaviteljem električne energije. A ni čisto tako. "Z lastno elektrarno si zagotovimo proizvodnjo energije za pokrivanje lastne porabe. To pomeni, da nam ob ustreznem načrtovanju in dimenzioniranju velikosti naprave po izgradnji elektrarne ni treba plačevati stroškov porabe električne energije (kWh). Z mesečnim računom za elektriko pa še plačujemo strošek obračunske moči in prispevek OVE + SPTE, ki sta vezana na priključno moč električnega priključka. Pri povprečnem gospodinjstvem odjemalcu je to približno 14 evrov mesečno," pojasnjujejo v podjetju GEN-I. "Samooskrbna elektrarna namreč uporablja distribucijsko omrežje kot neke vrste shranjevalnik energije, prek katerega se uravnavajo viški in manki – ko sončna elektrarna proizvaja več energije, kot je porabimo, viške oddaja v omrežje, ko pa elektrarna ne proizvaja dovolj energije (v obdobjih nizke osončenosti), pa prejmete električno energijo iz omrežja. Pri obračunu električne energije ter omrežnine, prispevkov in drugih dajatev, ki se obračunavajo na količino prevzete električne energije, se upošteva količina električne energije (v kWh), ki pomeni razliko med prevzeto in oddano električno energijo (v kWh), ob koncu obračunskega obdobja, to je konec koledarskega leta. Zato je načrtovanje velikosti elektrarne, ki bo čim bolj natančno ustrezala energetskim potrebam posameznika, ključno," še dodajajo v GEN-I.

Tdx/Carportwerk Sodobni nadstrešek z integrirano sončno elektrarno zagotavlja senco, hkrati so moduli dovolj prosojni, da prepuščajo svetlobo.

Z vami bo najbrž 30 let

Za orientacijo, kdaj je smiselno razmišljati o samooskrbi z električno energijo, smo strokovnjake povprašali tudi o finančni smotrnosti naložbe. "Investicija v sončno elektrarno se najbolj izplača, če za elektriko na mesec plačate 100 evrov ali več," meni Jernej Škoflek, tehnični direktor v podjetju Sonce energija. "Večji je strošek elektrike, hitreje se povrne investicija. Pri standardni samooskrbni sončni elektrarni za gospodinjstvo v velikosti 11 kW se investicija tako predvidoma povrne v povprečju v osmih letih. "Pri večjih elektrarnah na kmetijah ali podjetjih se investicija povrne še prej, v povprečju prej kot v sedmih letih. Strošek samooskrbne elektrarne lahko gospodinjstva in poslovni odjemalci dodatno znižajo s subvencijami, ki jih ponuja Eko sklad. Za celoten strošek elektrarne pa lahko pridobijo tudi ugoden kredit. Subvencija je 180 evrov na kW moči, kar pomeni, da se lahko cena sončne elektrarne zmanjša za okoli 15 odstotkov, pa tudi do 20," razlaga Škoflek. Nekoliko drugačne podatke navajajo v podjetju GEN-I, kjer menijo, da je znesek investicije odvisen od več dejavnikov, zato je tudi doba vračanja investicije različna in v povprečju traja do dvanajst let, s pridobitvijo nepovratne finančne spodbude oziroma subvencije Eko sklada pa se investicija lahko povrne tudi v desetih letih. Še vedno pa uporabniku ostane nekaj let brez skrbi. "Z razvojem fotovoltaične tehnologije so sončne elektrarne postale kvalitetnejše in zanesljivejše. Njihova pričakovana življenjska doba je 30 let. S sončno elektrarno torej zagotovite trajnostni vir električne energije sebi in svojim otrokom," dodajajo v GEN-I. Enako obdobje navaja Jernej Škoflek: "Tako imenovana ekonomska življenjska doba sončne elektrarne, ki omogoča maksimalni izkoristek modulov za proizvodnjo električne energije, je minimalno 30 let. Seveda pa lahko s primernim vzdrževanjem elektrarne – kot vseh drugih naprav – njeno uporabno dobo podaljšamo tudi za več let. Primerno vzdrževanje pomeni redne letne preglede elektrarne. Istočasno pa lahko od daleč z naprednimi aplikacijami sproti spremljamo njeno delovanje in se takoj odzovemo na morebitne napake. Večina napak se da odpraviti na daljavo, v redkih primerih pa napravo tudi fizično pregledamo." Da s pregledom elektrarne preventivno

poskrbimo za zmanjšanje možnosti napak v njenem delovanju, poudarjajo tudi v Enertec, kjer pregled priporočajo na dve leti.

Tdx/Solarterrassen Carportwerk GmbH

Cene energije na energetskem trgu so izpostavljene velikim nihanjem glede na različna politična, ekonomska in tudi naravna tveganja. Če imate lastne vire električne energije, boste morebitnim nenadnim dvigom cen bistveno manj izpostavljeni.

Čiščenje modulov najmanj vsaki dve leti

K vzdrževanju sodi tudi redno čiščenje fotonapetostnih modulov, ki ga ne more opraviti kdorkoli. Čiščenje je nujno, ker umazanija vpliva na izkoristek modulov, pojasnjuje Igor Kozlar iz Enerteca: "Pri naklonih nad 20 stopinj za čiščenje modulov poskrbijo meteorne vode. V nasprotnih primerih priporočamo, da čiščenje opravi strokovno podjetje." Za čiščenje sončnih elektrarn je namreč potrebno znanje o načinu delovanja elektrarne kakor tudi o varnosti pri delu, se strinja **Primož Tručl** iz podjetja Enerson: "Varnost mora biti vedno na prvem mestu!" Za te namene posebej izšolani ljudje se čiščenja lotijo sistematično in pri tem uporabljajo:

- namenske ščetke za čiščenje modulov, saj lahko drugačne uničujejo steklo na moduli in povzročajo praske,
- samo osmozno vodo, očiščeno vseh primesi, ki puščajo sledove na moduli,

• drugo namensko opremo, na primer teleskopske palice, ki lahko sežejo do 15 metrov, saj po modulih ni dovoljeno hoditi, ker jih lahko pri tem poškodujemo.

"Strokovno usposobljeni čistilci sončnih elektrarn so pri svojem delu pozorni tudi na napake in nepravilnosti, kot so na primer počeni moduli, zrahljane sponke, slabo pritrjeni kabli, in take, ki so ji naredili glodavci ali ptiči," še pojasni Tručl.

Moduli se umažejo zaradi različnih drobnih delcev v zraku, kot so prah ali smog, saje, cvetni prah, pesek, pa tudi zaradi ptičjih iztrebkov. Količina umazanije na modulih je odvisna od mikrolokacije in njene okolice (bližina proizvodnje, živalskih farm, kurišč različnih vrst). "Ali so moduli čisti ali umazani, ugotovimo z vlažno bombažno krpo, najboljše bele barve, s katero potegnemo po površini modula. Če na njej ostanejo sledi umazanije, potem vemo, da moduli niso čisti," pojasni sogovornik. "Ne glede na preizkus pa iz izkušenj vemo, da je potrebno čiščenje modulov najmanj vsaki dve leti, na večini mestnih mikrolokacij in v bližini žarišč prašne umazanije, torej tam, kjer so farme, industrijske cone, bližina avtoceste, pa najmanj enkrat letno. Čiščenje sončnih modulov je nujno, če se hočemo izogniti izgubam pri proizvodnji elektrike. Izgube si lahko vsak izračuna tudi s pomočjo kalkulatorja izgub zaradi nerednega čiščenja sončnih modulov," dodaja Primož Tručl.

Poskrbite za zavarovanje

Sončne elektrarne sicer precej dobro kljubujejo vremenu. "Narejene so tako, da prenesejo surovo vreme, vključno s točo, večjo količino snega in močan veter. Tudi blažji potresi, kakršni so značilni za našo državo, načeloma ne bi smeli uničiti modula. Če se modul zaradi takšnega ali drugečnega razloga le poškoduje, ga je treba zamenjati," razlaga Jernej Škoflek iz podjetja Sonce energija. Vsi proizvajalci modulov zagotavljajo garancijo na izdelavo, ki je načeloma najmanj deset let. "A te ni možno uveljavljati pri poškodbah zaradi toče ali drugih naravnih katastrof, na primer potresa. Toča, ki bo poškodovala modul, bo poškodovala tudi strešno kritino. To pa pomeni, da že govorimo o naravni katastrofi. Zato strankam vedno svetujemo, da si za tak primer uredijo standardno zavarovanje nepremičnine, v katero vključijo še zavarovanje sončne elektrarne," pojasnjuje Škoflek.

Enerson Za čiščenje sončnih elektrarn je potrebno znanje o načinu delovanja elektrarne in tudi o varnosti pri delu, zato naj čiščenje opravi le strokovno usposobljena oseba. Ta bo pri svojem delu pozorna tudi na napake in nepravilnosti, kot so na primer počeni moduli, zrahljane sponke.

Kaj narediti, ko dotraja

Po 30 letih in več je torej sončno elektrarno treba zamenjati oziroma odstraniti. Primož Tručl pravi, da dotrajane sončne elektrarne sicer niso nevarni odpadki, imajo pa nekatere dele, ki lahko štejejo med nevarne odpadke, podobno kot na primer televizorji, ekrani, računalniki. "Sestavni del sončnih elektrarn so tudi razsmerniki, ti pretvarjajo enosmerni električni tok, ki ga proizvajajo sončni moduli na strehah, v izmenični tok, ki se oddaja v distribucijsko omrežje. Razsmerniki vsebujejo tudi elektronska vezja, zato jih je treba odstraniti enako kot vso drugo elektronsko opremo. Sončni moduli vsebujejo izključno razgradljive in ponovno uporabljive materiale, kot so silicij, srebro, aluminij, folija in steklo, zato jih je mogoče v celoti reciklirati," razlaga Tručl. To je okoljsko zagotovo bolj sprejemljivo, kot če te materiale pridobivamo iz osnovnih surovin, recimo aluminij iz boksita, ne pa iz odpadnega aluminija, dodaja sogovornik. Za demontažo modulov mora poskrbeti lastnik elektrarne, vendar s tem ne bo imel velikih stroškov, saj za odvoz modulov in njihovo reciklažo poskrbijo specializirana podjetja.

Brezposelnih že več kot 89 tisoč ljudi, največ novoprijavljenih iz gostinstva, proizvodnje, trgovine

Čas branja: 5 min

0

06.05.2020 13:46

LANA DAKIĆ

Foto: Shutterstock

Več iz teme:

[zaposlovanje >](#)[brezposelnost >](#)[Zavod Republike... >](#)[ZMAR >](#)[eurostat >](#)

Konec aprila je bilo na zavodu za zaposlovanje registriranih 88.648 brezposelnih, do včeraj pa se je ta številka povečala še za 500 ljudi, na 89.115, kažejo neuradni podatki zavoda. Od razglasitve epidemije 13. marca se je število brezposelnih tako povečalo za okoli 14 tisoč.

Zavod za zaposlovanje je objavil uradne podatke o brezposelnosti za april. Glede na marec se je število brezposelnih povečalo za 13,9 odstotka, medletno pa je bilo aprila v Sloveniji za petino več brezposelnih. Aprila se je na zavod na novo prijavilo 14.419 brezposelnih, od tega 43 odstotkov zaradi poteka zaposlitev za določen čas, 39 odstotkov pa trajno presežnih delavcev (torej odpuščenih). »Med presežnimi delavci so prevladovali tisti, ki jim je delovno razmerje prenehalo v gostinstvu, sledijo tisti iz predelovalnih dejavnosti in trgovine,« pojasnjujejo na zavodu.

Od razglasitve epidemije v sredini marca, ko je bilo na zavodu prijavljenih 75.026 brezposelnih, se je število brezposelnih do konca aprila povečalo za 13.622, še

ugotavljajo.

Tedensko v vašem e-nabiralniku!

Izbor **najboljših služb**, uporabni **kadrovski nasveti** in **TOP JOB Ambassador**, kjer predstavljamo Slovence v tujini in jih povezujemo s slovenskim gospodarstvom.

sebastjan.hribar@kliping.si

Potrdite prijavo »

Vaši podatki so na varnem. Časnik Finance se zavezuje, da bo vaše podatke skrbno hranil in uporabljal samo za pošiljanje Pisma urednice Topjob ter jih ne bo posredoval tretjim osebam. Odjavna povezava se nahaja na dnu vsakega biltena. S potrditvijo se strinjate s **politiko zasebnosti** Časnika Finance.

Maja se nadaljuje rast števila brezposelnih

Neuradni podatki pa kažejo, da se število brezposelnih še povečuje, a se je rast nekoliko upočasnila. Medtem ko so v začetku aprila na zavodu beležili tudi več kot tisoč novih brezposelnih na dan, je bilo v prvih dveh delovnih dneh maja skupaj 1.294 novih prijav brezposelnih, v ponedeljek 651, včeraj pa 643 novih prijav, kažejo neuradni podatki o brezposelnih. Včeraj je bilo tako na zavodu prijavljenih 89.115 brezposelnih. V maju se je zaposlilo 708 ljudi (skupaj pa jih je bilo odjavljenih 827).

Med brezposelnimi skoraj četrtna trajnih presežkov

V aprilu se je nekoliko spremenila tudi sestava brezposelnih. V mesecih pred epidemijo so bili na zavodu večinoma dolgotrajno brezposelni (vsak drugi) in starejši (okoli 40 odstotkov), zdaj je dolgotrajno brezposelnih okoli 40 odstotkov, brezposelnih starejših od 50 let pa dobra tretjina. Povečalo se je število brezposelnih, starih od 30 do 39 let (23 odstotkov). Delež trajnih presežkov oziroma stečajnikov med brezposelnimi se je okrepil na 22,4 odstotka (v prejšnjih mesecih je bilo povprečje okoli 17 odstotkov).

Umar: letos 9,1-odstotna brezposelnost

V prvih štirih mesecih letos je bilo na zavodu v povprečju prijavljenih 80.957 brezposelnih, kar je 3,1 odstotka več kot v istem obdobju lani. Vladni urad za makroekonomske analize in razvoj (Umar) je včeraj **izdelal scenarij COVID-19 in še tretjič letos poslabšal gospodarsko napoved**, v tokratni napovedi pa so vključili tudi ocene o gibanju brezposelnih. Po njihovih ocenah bo tako letos v povprečju 87.500 brezposelnih na zavodu za zaposlovanje, prihodnje leto pa naj bi bilo v povprečju okoli 86.800 brezposelnih, ocenjuje Umar. Lani je bilo v povprečju približno 74.200 brezposelnih.

Stopnja registrirane brezposelnosti je februarja znašala 7,9 odstotka (zadnji dostopni podatek). Umar napoveduje, da bo letos 9,1-odstotna, prihodnje leto pa devetodstotna. Lani je stopnja registrirane brezposelnosti znašala 7,7 odstotka.

Stopnja anketne brezposelnosti, ki je bila lani 4,5-odstotna, naj bi se letos zvišala na 5,4 odstotka, prihodnje leto pa upadla na 5,1 odstotka, še napoveduje Umar. Gre sicer za različni metodologiji: zavod med brezposelne šteje vse, ki so prijavljeni v njegovi evidenci, medtem ko se anketna brezposelnost ugotavlja z anketo, ki je skladna z metodologijo **Eurostata** in v kateri brezposelne osebe niso opravljale plačanega dela, so v zadnjih štirih tednih aktivno iskale zaposlitev in so v dveh tednih od dneva anketiranja pripravljene začeti plačano delo.

Brezposelnost najbolj poskočila v Kranju

Podatki o brezposelnosti za april po Sloveniji kažejo, da se je tako glede na marec kot tudi medletno brezposelnost aprila najbolj zvišala na območju Kranja. Konec aprila je bilo namreč v Kranju 6.528 brezposelnih, kar je 22,2 odstotka več kot marca in 37,3 odstotka več kot lanskega aprila. Na mesečni ravni se je brezposelnost precej zvišala še na območju Kopra (za 20,6 odstotka), Ptuja (za 18,7), Nove Gorice (za 15,8) in Maribora (za 15,7 odstotka). Najmanj se je število brezposelnih povečalo na območju Sevnice (za 7,7 odstotka).

Medletno so poleg Kranja največjo rast brezposelnosti zaznali na območju Ptuja (za 33,5 odstotka), Kopra (za 32), Velenja (za 25,3) in Maribora (za 22,5 odstotka). Največ brezposelnih je bilo na območju Ljubljane (24.179), najmanj pa na območju Trbovelj (2.563).

Zaposlovanje večinoma v **gradbeništvu**, proizvodnji, zdravstvu

Aprila je zavod iz evidenc brezposelnih odjavil 3.626 ljudi, od tega se jih je večina (2.373) zaposlila oziroma samozaposlila, še sporočajo z zavoda.

Povpraševanje delodajalcev po delavcih se je glede na marec zmanjšalo skoraj za polovico. Delodajalci so prek zavoda iskali 4.336 ljudi, največ jih je bilo s področja **gradbeništv**a, predelovalnih dejavnosti in zdravstva. V aprilu so bili tako najbolj iskani poklici varilci, zidarji, vozniki težkih tovornjakov in delavci za preprosta dela pri visokih gradnjah.

Nova pravila za gradbeni pospešek

Dnevnik

SREDA, 6. MAJ 2020 OB 07:15

Popravki prvega protikoronskega zakona prinašajo velike spremembe **gradbene zakonodaje**. Minister Vizjak pričakuje, da bodo gradbena dovoljenja izdana hitreje, upravni postopki pa enostavnejši. Zaostрили pa so se pogoji za nevladne organizacije, ki...

Vir slike: [Dnevnik](#)

Nova pravila za gradbeni pospešek

[Vir Dnevnik](#) | [06.05.2020 05:15](#) | [6](#)

Popravki prvega protikoronskega zakona prinašajo velike spremembe **gradbene zakonodaje**.

Minister Vizjak pričakuje, da bodo gradbena dovoljenja izdana hitreje, upravni postopki pa enostavnejši. Zaostrili pa so se pogoji za nevladne organizacije, ki...

Priložnosti

Kaj dobrega lahko podjetjem prinese novi koronavirus?

Kljub težkim časom, v katerih so se zaradi pandemije novega koronavirusa znašla slovenska podjetja, je vendarle moč najti luč na koncu tunela. Preverili smo, kaj podjetjem predlagajo direktorice in direktorji panožnih združenj in zbornic, ki delujejo v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, in kje sami vidijo priložnosti v tem neobičajnem času.

Andreja Šalamun

Nove okoliščine so priložnost za nove odločitve

»Koronavirus najbrž ne bo obrnil svetovnih gospodarskih pozicij moči na glavo, a globalizacija se bo zavrtela drugače,« je prepričana Vesna Nahtigal, direktorica Združenja kovinskih materialov in nekovin. Meni, da nas bodo nove okoliščine prisilile v drugačno dojemanje (ne)potrebnosti uvoza cenениh izdelkov od drugod. »Izkoristili bomo lastno znanje in priložnosti, ki so bližje, in ustvarili nove slovenske verige vrednosti, na primer embalažo iz slovenskega aluminija za pašteto slovenske proizvodnje,« je optimistična.

Zaveda se, da relativno majhna slovenska industrija na področju velike masovne proizvodnje na globalnem trgu ne more tekmovali individualno. Vendar pa izpostavi, da imamo v nekaterih nišah tradicijo, izkušnje in znanje ter določen tržni delež, da so naša podjetja konkurenčna z znanjem in specifičnimi, tudi visokotehnološkimi proizvodi in tehnologijami.

»Nove okoliščine so priložnost, da hitreje, odločneje in učinkoviteje sprejmemo odločitve, pogojene z novimi dejstvi. V zadnjih mesecih smo kljub izredno zahtevnim razmeram sprejeli veliko dobrih poslovnih odločitev, ki nam postavljajo temelje za dolgoročni, trajnostni razvoj,« še doda Nahtigalova.

Priložnosti tudi v proizvodnji medicinskih pripomočkov

Podjetja, ki delujejo v slovenski elektroindustriji, lahko v tem času najdejo kar nekaj priložnosti, meni dr. Marjan Rihar, direktor Zbornice elektronske in elektroindustrije. Meni, da lahko podjetja glede na priložnosti razvrstimo v dve skupini. V prvo sodijo tiste družbe, ki proizvajajo predvsem program, ki ni avtomobilski, ki torej ne zajema komponent, podsklopov ali sistemov za avtomobile. »Pri teh je ta kriza doslej naredila sorazmerno malo škode. Največja podjetja, ki so proizvajalci hladilno-ogrevalne tehnike, na primer Danfoss, niso imela znatnejših zaustavitvev, proizvodnja je bila pravočasno prilagojena na nove razmere in poteka običajno. Trgi obstajajo, povpraševanje

je veliko,« pove Rihar. Sem sodijo tudi podjetja, ki proizvajajo naprave za energetiko, na primer transformatorje, naprave za podporo fotovoltaike in drugih trajnostnih virov energije in podobno. Tudi na tem področju povpraševanje ostaja, proizvodnja trenutno teče večinoma nemoteno. »Vsa ta podjetja imajo tudi svoje poddobavitelje. Prav kriza zaradi novega koronavirusa pa dokazuje, da postajajo daljše logistične poti vse bolj tvegane. Zato večjo priložnost dobivajo dobavitelji iz bližine, iz regije, torej tudi slovenska podjetja, ki pa morajo ustrezno izboljšati kakovost svojih izdelkov,« pravi Rihar.

Druga skupina pa so podjetja, ki so vključena v avtomobilski program. Čeprav so tu razmere generalno precej težje, pa lahko ta podjetja nove priložnosti najdejo v svojih že razvitih vrhunskih tehnologijah. »Tako se lahko na primer Domel, ki je naredil ogromen razvoj na tehnološkem področju, s to tehnologijo in izdelki, ki jih proizvaja, vključuje v programe, ki so trenutno zelo aktualni in bodo najbrž tudi v prihodnje – na primer proizvodnja medicinskih naprav, kot so respiratorji,« pove sogovornik. Doda, da je veliko priložnosti tudi za podjetja, ki delujejo tako na področju elektronske in elektroindustrije kot tudi na področju IKT industrije. »Na tem področju je pričakovati velik razmah potreb po modeliranju različnih pojavov, kot je na primer širjenje virusa. Gre za tehnologije in znanja, ki jih slovenska podjetja na področju elektronike imajo in jih lahko izkoristijo,« poudari Rihar.

Opozori še na eno priložnost, ki jo je razkrila pandemija, in sicer na boljšo organizacijo. »Trenutno stanje je pokazalo, da se bodo morali v proizvodnjah, ki so organizirane kot tekoči trakovi, stvari spremeniti, in sicer predvsem z boljšo organizacijo,« pravi. Kaj konkretno to pomeni? »Že v času te epidemije so mnogi ugotovili, da lahko zgolj z drugačno organizacijo proizvodne linije obvladujejo z veliko manj ljudmi. Če pa pri tem uporabimo še nove tehnologije, na primer daljinsko vodene sisteme, navidezno in obogateno resničnost, kolaborativne robote, se

»Izkoristili bomo lastno znanje in priložnosti, ki so bližje, in ustvarili nove slovenske verige vrednosti,« je optimistična Vesna Nahtigal, direktorica Združenja kovinskih materialov in nekovin.

Gradbeništvo bi moralo prevzeti še bolj pomembno vlogo takoj po koncu ukrepov, ko bi moralo odigrati vlogo motorja pri pokriznem zagonu slovenskega gospodarstva.

odprejo velike priložnosti tako za načrtovalce novih linij, za načrtovalce tehnologij, pa tudi za tiste, ki se ukvarjajo z organizacijskimi rešitvami in zlasti še z opremljanjem zaposlenih z novimi kompetencami,« pojasni Rihar. Doda, da vse zgoraj naštetu kaže neko pozitivno perspektivo in optimizem.

Kovinarji ugotavljajo pomen ustrezne komunikacije

Kriza je s seboj prinesla veliko negotovosti in krizna situacija v podjetju mnogokrat predstavlja trenutek resnice za področje odnosov in komunikacije, pravi Janja Petkovšek, direktorica Združenja kovinske industrije. Ugotavlja da se vodje (tudi podjetij iz kovinske industrije) soočajo s številnimi izzivi in problemi in da se večinoma zavedajo, da je njihovo reševanje ključno za uspešno prihodnost podjetja. »O krizi v podjetju govorimo takrat, ko je to ogroženo in se bori za preživetje. Običajno gre za situacijo, ko se podjetje sooča s problemi likvidnosti ali celo solventnosti, tokrat pa so se pridružile še negotovosti glede naročil in trganje dobaviteljskih verig. Ukrepi in odločitve, ki prinašajo v podjetju pomembne spremembe, so nujne in neizbežne in pogosto boleče,« ugotavlja sogovornica.

Poudari, da je uvajanje sprememb tako za vodje kot tudi za zaposlene v podjetju izredno zahteven in stresen proces. »Prav zato zahteva odkrito, transparentno in pravočasno podajanje informacij. Podjetja, ki podcenjujejo vlogo komunikacije v krizi, se praviloma soočajo s številnimi zapleti, kot so nezadovoljni in nemotivirani zaposleni, konflikti, tožbe in kazenski postopki ter korenito poslabšanje ugleda podjetja, posledično pa zagotovljeno nižjo konkurenčnost,« opozori.

Večina podjetij kovinske industrije ugotavlja, da je primerna komunikacija z vsemi deležniki ključnega pomena, zagotavlja Petkovškova in doda, da direktorji redno obveščajo svoje zaposlene o sprejetih ukrepih in poslovnih predvidevanjih. »Neustrezno je namreč, da zaposleni iz medijev izvedo za pričakovane spremembe v svojem podjetju, na primer za odpuščanja, nižanje plač in podobno, opozori sogovornica. Doda, da so podjetja v stalnem kontaktu s svojimi odjemalci oziroma kupci, da izmenju-

jejo informacije o trenutnem dogajanju in skupaj predvidevajo dinamiko bodočih naročil. »Veliko pozornosti posvečajo spremljanju primerne kondicije svojih dobaviteljev, saj brez njihovega doprinosa izvedba posla ni mogoča. Lokalne skupnosti skrbno

spremljajo utrip industrije v svojem okolju, zato je stik z župani reden,« še pove Petkovškova. Doda, da so v združenju redno na vezi tudi s finančnimi institucijami in da bodo ob likvidnostnih težavah podjetij to še okrepili. »Zelo se naslanjamo na svoje združenje – redna srečavanja, pogovori in izmenjava dobrih praks med podjetji so zlata vredna dodana vrednost,« poudari sogovornica.

Foto: Zare Modic

»V času epidemije so vse misli usmerjene v reševanje življenj. Osebo v tem vidim plemenitost celotne družbe, da skušamo ščititi drug drugega. Hkrati pa postaja čedalje bolj očitno, kako veliko gospodarsko in družbeno škodo povzroča epidemija, in da bo treba pomagati tudi podjetjem, da ostanejo živa.

Pravi ukrepi, ki jih je pripravila vlada v #PKP1, so bili namenjeni blaženju prvega šoka med različnimi skupinami prebivalstva. Za podjetja so bili oblikovani ukrepi kritja čakanja na delo za upravičena podjetja z možnostjo 7 dnevne prekinitve na mesec; razbremenitev delodajalcev vseh pokojninskih prispevkov; nadomestilo za višjo silo v breme proračuna za upravičena podjetja; pa tudi oblikovanje poroštvene sheme za motorij na bančna posojila.

V drugem valu ukrepov je v ospredju likvidnostni paket. Vlada je na pozive gospodarstva zagotovila ustrezno višino poroštev. Se pa na GZS zavzemamo, da bi se dvignil najvišji znesek odobrenih novih posojil, in sicer z 10 % na 20 % letnega prometa in 2-kratnik letnih stroškov dela. Prav tako ne želimo, da se nova posojila po tej shemi izključujejo z interventnim zakonom o odlogu starih posojil, torej da podjetja, ki so uveljavljala moratorij na bančna posojila ne bi bila izločena iz koriščenja poroštvene sheme po #PKP2.

Velika pričakovanja imamo do #PKP3, ki se pripravlja z namenom ponovnega zagona podjetij. Prinesel naj bi predvsem skrajšan delovni čas, posebne ukrepe za najbolj prizadete panoge, upamo pa tudi na odkup in zavarovanje terjatev.

Gospodarstva, ki bodo uspela podjetja čim prej spraviti nazaj na obrate, kot so bili pred krizo, bodo bolj uspešna in hitrejša pri izhodu iz krize, ki jo je povzročil covid-19. Zato se vse države trudijo, da so njihovi protikrizni paketi hitri, ukrepi pa enostavni, razumljivi in dostopni, kar mora biti tudi cilj Slovenije. Naša velikost je v tem oziru lahko tudi prednost.«

Sonja Šmuc, generalna direktorica GZS

Gradbeniki pričakujejo pomembno vlogo pri zagonu gospodarstva

»Na Zbornici gradbeništva in industrije gradbenega materiala vidimo izjemno pomembno vlogo gradbeništva že v času krize oziroma ukrepov proti koronavirusu, kjer bi moralo delovati kot pomemben blažilec ohlajanja gospodarstva,« pravi Jože Renar, direktor Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala – ZGIGM. »Še bolj pomembno vlogo pa bi gradbeništvo moralo prevzeti takoj po koncu ukrepov, ko bi moralo odigrati vlogo motorja pri pokriznem zagonu slovenskega gospodarstva, saj se bodo mnoge dejavnosti, ki so vpete v mednarodno sodelovanje, obujale zelo počasi,« nadaljuje.

GZS se je na iniciativo njenih združenj (ZGIGM, ZSI in ZING) s temi izzivi že obrnila na Ministrstvo za okolje in prostor RS ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo RS, kjer so, pravi Renar, predloge in rešitve zbornice pozdravili. »Tako kot minister za infrastrukturo se tudi oni strinjajo, da je treba investicije vzpodbuditi in odpraviti vse ovire, ki onemogočajo učinkovito pridobivanje vseh vrst okoljskih, gradbenih in drugih dovoljenj ter umeščanja objektov v prostor, saj so naši postopki v primerjavi z razvitimi okolji preveč birokratski in počasni,« pravi. Doda, da so odzivi ključnih ministrstev in vlade pozitivni.

»Moramo pa biti pozorni, da se bodo stvari nadaljevale. Želimo si, da bi bile vse dane obljube realizirane,« še poudari Renar. ■■■

Gradbeništvo

Čuti se ohlajanje gospodarstva

Ob trenutnem stanju panoge in razmerah v državi gradbeniki pričakujejo več podpore s strani države, a ostajajo optimistični.

Jerneja Srebot

Slovenski gradbeniki so v preteklem letu poleg stanovanjskih objektov izvajali tudi dela na prometni infrastrukturi, proizvodnih objektih in drugem. V podjetju Kolektor so začeli z gradnjo stanovanjske soseske Majške poljane v Novi Gorici, pripravljajo pa se tudi na začetek gradnje stanovanjskega naselja v Ljubljani. Podjetju Pomgrad se obetajo posli na področju visokih gradenj, in sicer za izgradnjo prve faze stanovanjske soseske Pod Pekrsko gorco v Mariboru. Obe podjetji poročata tudi o tekočih in načrtovanih projektih na področju nizkih gradenj, ki vključujejo dela na cestni in železniški infrastrukturi ter gradnjo gospodarskih objektov.

Pomanjkanje odzivnosti s strani države

Ključni dejavnik za nadaljnji razvoj **gradbeništva** v Sloveniji je pozitiven odnos države. Eva Grošič Šen iz podjetja Kolektor meni, da bo **gradbeništvo** v Sloveniji v veliki meri odvisno od večjih projektov, kot so tretja razvojna os in gradnja drugega tira. »Glede na trenutne razmere s pojavom koronavirusa računamo na ustrezne ukrepe vlade na področju gospodarstva in **gradbeništva**,« doda sogovornica.

V podjetju Pomgrad menijo, da je na področju državnih investicij še veliko prostora za izboljšave. »V Sloveniji je veliko govora o t. i. zlatega investicijskega pravilu, ki pa ga v praksi ne občutimo. Letos se to odraža v zastoji razpisov za izvedbo rekonstrukcij državnih cest,« komentira situacijo Iztok Polanič iz podjetja Pomgrad. Tudi na področju javnih naročil se sicer korektno napisan zakon po njegovem slabo izvaja. Predvsem je problem v dojemanju pravila, ki pravi, da mora obveljati ekonomsko najugodnejša ponudba – javni naročniki povečini zastopajo stališče, da je cena edini pomemben kriterij. »V obstoječih pogojih je slovenska gradbena operativna postavljena

pod vprašaj, saj smo tisti slovenski gradbinci, ki smo podpisniki kolektivne pogodbe s sindikati, v podrejenem položaju v primerjavi s podjetji, ki prihajajo iz držav z nižjo povprečno plačo,« meni sogovornik in doda, da bi tudi za gradbene storitve moral veljati slogan »Kupujmo domače«.

Na račun koronavirusa negotovi, a previdno optimistični

S pojavom koronavirusa so tudi v **gradbeništvu** občutili nekatere spremembe. Tudi sicer se v tej panogi že opaža ohlajanje gospodarstva, od leta 2017 upada tudi število izdanih gradbenih dovoljenj, a v podjetju Pomgrad kljub temu ostajajo zmerno optimistični in upajo na pomoč države z infrastrukturnimi projekti. »Gradbinci v prihodnje potrebujemo predvsem stabilne pogoje poslovanja, ne pa strmih letnih rasti in globokih upadov,« komentira sogovornik in doda, da pretirane rasti v tej panogi niso vzdržne, saj je finančno in delovno izjemno intenzivna ter zahteva velika vlaganja v osnovno opremo. Gradbinci opozarjajo tudi na izziv iskanja ustreznih in dobro izobraženih kadrov, pri katerem pogrešajo bolj aktivno sodelovanje države. ««

Slovenski gradbinci t. i. zlatega investicijskega pravila v praksi ne občutijo.

Anketa

Slaba polovica velikih in srednjih podjetij z motnjami v poslovanju

Kar 73 odstotkov velikih in srednjih podjetij v 2020 pričakuje več kot 10-odstoten upad letnih prihodkov. Najtežje obdobje je pred podjetji v elektroindustriji, prometu ter v panogi kovinskih materialov in kemiji.

Barbara Perko

35 %
velikih in srednjih
podjetij ocenjuje,
da bo motnja v
poslovanju trajala
med dvema in
štirimi meseci,
medtem ko jih
šestina meni, da
bodo imeli motnje
zaradi koronavirusa
do dva meseca.

Gospodarska zbornica Slovenije je med 2. in 14. aprilom med 275 srednjimi in velikimi podjetji izvedla anketo o vplivu koronavirusa na slovensko gospodarstvo. V anketi je sodelovalo 66 odstotkov podjetij iz predelovalnih dejavnosti in 34 odstotkov iz storitvenih dejavnosti. Situacija se lahko še bistveno poslabša, če bo prišlo do upada naročil.

Velik udarec za elektroindustrijo ter panogo kovinskih materialov

Anketa je pokazala, da 59 % velikih in srednjih družb letos pričakuje med 10- in 30-odstotni upad letnih prihodkov, 19 % podjetij pričakuje manj kot 10-odstotni upad prihodkov, 12 % podjetij pričakuje upad prihodkov med 30 in 50 %, 2 % podjetij pa pričakujeta več kot 50-odstotni upad prihodkov. Osem odstotkov anketiranih podjetij ne pričakuje sprememb prihodkov glede na lansko leto.

Upad med 10 in 30 % pričakuje 78 % podjetij v elektroindustriji, 67 % podjetij v prometu ter 65 % v panogi kovinskih materialov in kemiji. Najbolj izrazit upad prihodkov, med 30 in 50 %, pričakuje 33 %

podjetij v prometu, 18 % podjetij v panogi kovinskih materialov ter 16 % podjetij v trgovini.

Poslovanje bo trpelo tudi več kot tri mesece

Najmanj motenj v poslovanju zaradi koronavirusa pričakujejo v energetiki in komunali. Slaba polovica srednjih in velikih podjetij pričakuje, da bodo zaradi koronavirusa imeli motnje v poslovanju. 35 % podjetij ocenjuje, da bo motnja v poslovanju trajala med dvema in štirimi meseci, medtem ko jih šestina meni, da bodo imeli motnje zaradi koronavirusa do dva meseca. Več kot tri mesece motenj pričakuje več kot 70 % podjetij v panogi gradbeništva, 66 % podjetij v panogi kovinskih materialov, 57 % v informatiki in 53 % v trgovini.

Želijo odpravo administrativnih ovir

Podjetja so odgovarjala na vprašanje, kaj bi si še želeli za lažje poslovanje. 60 % velikih in srednjih podjetij si za lažje poslovanje želi odpravo administrativnih ovir. 59 % jih želi sprememb na trgu dela, 38 % večjo pomoč pri likvidnosti in finančah ter 13 % pri

neposredni pomoči. Administrativne ovire najbolj pestijo podjetja v gradbeništvu, prometu ter panogi kovinskih materialov. Večjo pomoč pri likvidnosti in finančnih pogrešajo srednja in velika podjetja iz komunalnega gospodarstva, prometa, kovinske industrije.

Kaj bo z zaposlenimi?

Največ, 37 % srednjih in velikih podjetij bo dalo na čakanje med 10 in 30 % vseh zaposlenih, predvsem več iz storitvenega sektorja. Petina podjetij bo na čakanje dala med 30 in 50 % vseh zaposlenih, največ v energetiki in informatiki, najmanj v gradbeništvu. V anketi je kar 26 % vseh srednjih in velikih podjetij (predvsem iz panoge kovinskih materialov in trgovine) odgovorilo, da bo na čakanje dalo več kot 50 % vseh zaposlenih. 17 % vseh srednjih in velikih podjetij naj bi na čakanje dalo manj kot 10 % zaposlenih. Anketa je bila izvedena še pred sprejetjem drugega protikoronskega svežnja in popravki prvega. Ker naj bi bili pogoji za čakanje na delo po novem ugodnejši, bi se lahko delež zaposlenih na čakanju na delo še povišal.

Da bodo uporabili program Nadomestila plače in prispevkov za delavce meni 78 % podjetij. Delež je predvsem močan v panogi kovinskih materialov, trgovin, prometu, energetiki in informatiki.

Le en odstotek vprašanih namerava zaradi koronavirusa odpustiti več kot 30 % zaposlenih. Kar

73 % velikih in srednjih podjetij, ki so sodelovala v anketi, ne namerava odpustiti, 26 % podjetij pa naj bi odpustilo več kot 20 % zaposlenih. Panoge, ki so najbolj na udaru in napovedujejo zmanjšanje zaposlenih, so kovinska industrija, panoga kovinskih materialov, kemijska industrija, trgovina, pa tudi gradbeništvo.

Tretjina bo rabila med 100 tisoč in milijon evrov

Največ velikih in srednjih podjetij (40 %) pričakuje največje težave v obdobju 60 dni od izvajanja ankete, gre predvsem za panogo kovinskih materialov, komunalo in promet. V panogah informatika, **gradbeništvo in kovinska industrija** (36 %) težave pričakujejo čez več kot 60 dni.

Petintrideset odstotkov podjetij ocenjuje, da ne potrebujejo dodatnih sredstev za premagovanje likvidnostnih težav, medtem pa ena tretjina (33 %) ocenjuje, da bodo potrebovali med 100 tisoč in 1 milijonom evrov sredstev za premagovanje likvidnostnih težav. 27 % podjetij je takšnih, ki bi rabila več kot milijon evrov sredstev, gre predvsem za panoge energetika, panoga kovinskih materialov in kovinska industrija. Srednja in velika podjetja bodo med finančnimi instrumenti, ki so na razpolago, največ izbirala moratorij na obveznosti, druge oblike zagotavljanja likvidnosti, poročstva na kredite, odkup terjatev ter druge finančne instrumente.

Petina velikih in srednjih podjetij bo na čakanje dala med 30 in 50 odstotkov vseh zaposlenih, največ v energetiki in informatiki, najmanj v gradbeništvu.

Vir slike: [Dnevnik](#)

Nova pravila za gradbeni pospešek

Vir Dnevnik | 06.05.2020 05:15 | 8

Popravki prvega protikoronskega zakona prinašajo velike spremembe **gradbene zakonodaje**. Minister Vizjak pričakuje, da bodo gradbena dovoljenja izdana hitreje, upravni postopki pa enostavnejši. Zaostrili pa so se pogoji za nevladne organizacije, ki...

Preberi Več

Bruto investicije v stanovanja celo leto z rastjo

V zadnjem polletju 2019 zmanjšanje investicij v druge zgradbe in objekte.

Priprava Analitika GZS

Rast opravljenih gradbenih delih se je proti koncu leta 2019 umirjala tudi zaradi učinka lokalnih volitev proti koncu leta 2018. V 2019 je **gradbeništvo** zabeležilo 3,3-odstotno rast (19,7 % v 2018). Upad je bil najbolj izrazit pri gradnji nestanovanjskih stavb (0,7-odstotna rast), kar je bilo povezano s poslabšanimi pričakovanji poslovnega sektorja in njegove naložbene aktivnosti. Vrednost del pri stanovanjskih stavbah se je povečala na 12,7 %,

vrednost gradbenih inženirskih objektov za 3,2 %. Ob pomanjkanju ponudbe stanovanjskih stavb Slovenija beleži močno povišanje cen stanovanjskih nepremičnin od leta 2016. V 2019 so investicije v druge stavbe in objekte (gradbene inženirske objekte, poslovno-administrativne stavbe in izboljšave) porasle za 5 %, investicije v stanovanjske stavbe pa za 10 %.

Dnevnik.si

NAJNOVEJŠE	
28 min	#video Novo o koronavirusu pri nas
ANDREJ VIZJAK	
43 min	Tuji mediji o Anja Hreščak tiskih na 6. maj 2020
6. maj 2020 7:19	novinarje v Sloveniji
56 min	Pročniki za policijo za eksplozijo plina v Britofu ovadila Domplan
58 min	Spet obstreljevanje med Izraelci in Hamasom
1 ura	Bundesliga vse bližje nadaljevanju, a pomisleki ostajajo
Vse objave	

Nova pravila za gradbeni pospešek

Popravki prvega protikoronskega zakona prinašajo velike spremembe **gradbene zakonodaje**. Minister Vizjak pričakuje, da bodo gradbena dovoljenja izdana hitreje, upravni postopki pa enostavnejši. Zaostrili pa so se pogoji za nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu. Ta sprememba poraja celo korupcijska tveganja.

Poslanci so na svoji zadnji seji z 79 glasovi za in nobenim proti potrdili energetskega potenciala spodnje Save, ki jo je pripravilo 51 poslancev predvideva pospešitev projekta gradnje hidroelektrarne Mokrice. Fotografi

NAJNOVEJŠE

28 min	#video Novo o koronavirusu pri nas
43 min	Tuji mediji o pritiskih na novinarje v Sloveniji
56 min	Policija za eksplozijo plina v Britofu ovadila Domplan
58 min	Spet obstreljevanje med Izraelci in Hamasom
1 ura	Bundesliga vse bližje nadaljevanju, a pomisleki ostajajo

Vse objave

Popravki prvega protikoronskega zakona med drugim prinašajo tudi spremembe **gradbene zakonodaje**. Te naj bi, kot si obeta minister za okolje in prostor **Andrej Vizjak**, pospešile gradbeno aktivnost, kar je ob pričakovanju recesije vsekakor dobrodošlo. »Vsak mesec, ko čakamo z investiranjem in z gradnjo, je izgubljen in posledično bo prilivov v državno blagajno manj,« je opozoril.

Zaradi društva RoVo strožji pogoji

Spremembe predvidevajo, da projekti, ki so bili z uveljavitvijo **gradbenega zakona** leta 2018 v fazi pridobivanja okoljevarstvenega soglasja, avtomatsko preidejo v integralni postopek za gradbeno dovoljenje. Gradnjo bo mogoče začeti na podlagi izdanega gradbenega dovoljenja in ne šele ob njegovi pravnomočnosti, kar bo, tako Vizjak, pospešilo začetek gradnje vsaj tretje razvojne osi. Pa ne samo te. »Številne gradnje danes stojijo zaradi pritožb, tudi če so te strokovno neutemeljene in so izsiljevanje za odškodnine ali drugo boniteto,« je rekel Vizjak. Tudi tega so se lotili.

Spremembe, ki so vzbudile največ zanimanja, so namreč tiste, ki zadevajo nevladni sektor ter delovanje v javnem interesu. Nevladne organizacije, ki imajo status društva v javnem interesu, lahko na podlagi tega statusa sodelujejo v postopkih izdaje dovoljenj. »Nekateri primeri pa so eklatantno v nasprotju s tem,« meni minister. Ob tem navaja nasprotovanje novomeške organizacije RoVo gradnji lakirnice Magna in tretji razvojni osi. Zato so v spremembah zakona zaostri pogoje, ki določajo, kdaj lahko nevladna organizacija sodeluje v postopkih, in sicer, če ima vsaj 50 članov (Gospodarska zbornica Slovenije se zavzema, da bi bil ta kriterij še strožji, torej 100 članov).

Teh pogojev ne izpolnjuje nobena od obstoječih organizacij, to pa pomeni, da ukrep dejansko onemogoča sodelovanje nevladnih organizacij. Le

NAJNOVEJŠE

28 min	#video Novo o koronavirusu pri nas
43 min	Tuji mediji o pritiskih na novinarje v Sloveniji
56 min	Policija za eksplozijo plina v Britofu ovadila Domplan
58 min	Spet obstreljevanje med Izraelci in Hamasom
1 ura	Bundesliga vse bližje nadaljevanju, a pomisleki ostajajo

Vse objave

tiste, ki bi nove pogoje izpolnjevale, bi lahko namreč vlagale tožbe zoper gradbeno dovoljenje. Odslej bo to mogoče le v roku 15 dni od objave odločbe. Taki sodni postopki bodo obravnavani prednostno.

V komisiji za preprečevanje korupcije opozarjajo, da prav to omejevanje nevladnih organizacij »poraja nova tveganja za korupcijo ter tveganja za kršitve integritete in načel pravne države«. Sodelovanje nevladnih organizacij v teh postopkih je namreč pomemben mehanizem zmanjšanja tveganj za korupcijo in doslednega uveljavljanja javnega interesa ter zagotavljanja transparentnosti, izpostavljajo. Kritični so tudi do tega, da bo ukrep, ki se je znašel med množico ukrepov za obvladovanje novega koronavirusa, veljal kar dve leti.

Enostavnejša zahteva za gradbeno dovoljenje

Spremembe predvidevajo tudi, da zahtevi za izdajo gradbenega dovoljenja v integralnem postopku ni več treba priložiti dokazil o pravici za gradnjo na zemljiščih, kot je doslej zahteval **gradbeni zakon**. V primeru gradnje hidroelektrarne Mokrice denimo je to pomenilo, da bi morala država predhodno pridobiti in odkupiti okoli 4000 zemljišč. Odslej bodo morala vsa izdana mnenja jasno izražati stališča mnenjedajalca – denimo Agencije za okolje (Arso) v integralnih postopkih in pri umeščanju objektov v prostor –, ki morajo biti strokovno in pravno utemeljena. Če bo mnenje negativno, pa bo moralo vključevati tudi predloge drugačne rešitve.

Manko zasebnega sektorja lahko nadomesti le javni

Nadgradnja železniške proge Maribor–Šentilj, železniškega predora Karavanke in razcepa Pragersko so projekti, ki bi se morali že zdavnaj začeti, vendar zamujajo zaradi težav z okoljevarstvenimi soglasji in gradbenimi dovoljenji,

NAJNOVEJŠE

28 min	#video Novo o koronavirusu pri nas
43 min	Tuji mediji o pritiskih na novinarje v Sloveniji
56 min	Policija za eksplozijo plina v Britofu ovadila Domplan
58 min	Spet obstreljevanje med Izraelci in Hamasom
1 ura	Bundesliga vse bližje nadaljevanju, a pomisleki ostajajo

Vse objave

tudi zaradi nasprotovanja civilnih iniciativ, razlaga **Slovenko Henigman**, direktor združenja za svetovalni inženiring pri GZS. »Razlog za zamude ni v zdravstveni krizi, ampak v dolgotrajnih in zapletenih postopkih,« poudarja. Na podobne težave so naleteli pri drugem tiru Divača–Koper, tretji razvojni osi ter hidroelektrarni Mokrice. »Te projekte je treba čim prej oddati v izvedbo gradbenim izvajalcem, upoštevajoč evropsko prakso,« poudarja Henigman. Evropske smernice in direktive nalagajo, da se na razpisih izločijo ponudniki iz držav, ki niso zavezane upoštevanju okoljskih, socialnih in delovnih standardov.

Na GZS ocenjujejo, da se bo obseg zasebnih investicij letos znižal za vsaj 200 milijonov evrov. »Ta manko pa lahko nadomesti samo javni sektor. Najlažje tam, kjer je delo že zastavljeno, torej na projektih, ki jih imajo naročniki v letnih planih, kjer so postopki tako daleč, da se gradnja že izvaja ali smo tik pred njo,« je prepričan Henigman.

Za spodbujanje gradbene aktivnosti so pomembna tudi vzdrževalna dela v javno korist, ki ne potrebujejo gradbenega dovoljenja, recimo obnove in preplastitve vozišč na (avto)cestah – Dars je v času koronakrize ta dela že pospešil – pa tudi vzdrževalna in investicijska dela na vodotokih, energetska sanacija državnih stavb... »S temi projekti lahko v kratkem času dosežemo zelo velike učinke, saj jih okolje močno potrebuje, gradbena industrija pa bo lahko dodatno zaposlila ljudi in povečala realizacijo,« poudarja sogovornik.

Ekonomist **Jože P. Damijan** je pred časom izračunal, da imajo infrastrukturni projekti od 2,3- do 2,7-kratne multiplikativne učinke. Največje seveda tisti, ki jih izvajajo domači izvajalci.

Socialni damping kot Tour de France: Eni na dopingu, drugi na cedeviti. Vemo, kdo zmaga

6 MAJA, 2020

By jpd

in [GOSPODARSTVO](#)
[KOMENTIRAJ](#)

Nekaj odlomkov iz intervjuja v [Delu](#) z ekonomistko dr. Sandro Damijan, strokovnjakinjo za uporabo gradbenih pogodb FIDIC in preizkušeno preiskovalko prevar (CFE), o recesiji zaradi epidemije koronavirusa, zagonu gospodarstva, [gradbeništvu](#), socialnem dampingu, pasteh pri izbiri izvajalcev ...

Slovensko gospodarstvo bo v globoki recesiji. Kaj je potrebno za njegovo čim hitrejšo okrevanje?

Po napovedih številnih institucij naj bi upad slovenskega BDP letos znašal med pet in 15 odstotki. Tudi če bo kriza kratka in se bo večina ukrepov sprostila do junija, bo okrevanje počasno. Odvisno bo ne samo od ravnanja slovenske vlade, pač pa tudi od vlad držav, ki so naše največje trgovinske partnerice, saj izvoz predstavlja skoraj 40 odstotkov slovenskega BDP. Za čim hitrejšo okrevanje je potrebno troje. Najprej je bistveno, da vlada čim bolj ublaži sedanji padec gospodarske aktivnosti in da se brezposelnost ne poveča. Drugič, vlada mora hkrati pripraviti načrt ukrepov za oživljanje gospodarstva, in sicer predvsem panog, ki so jih omejitveni ukrepi najbolj prizadeli, to sta gostinstvo in turizem. Brez posebnega programa za pomoč obema dejavnostma ne bo šlo. V tretji fazi pa mora vlada poskrbeti, da bo izpad BDP ublažila ali celo nadomestila s povečanimi javnimi investicijami, zlasti v infrastrukturne in energetske projekte.

Kako lahko h gospodarski rasti prispeva [gradbeništvo](#)?

[Gradbeništvo](#) je dejavnost, ki ima od vseh gospodarskih panog največje multiplikativne učinke, saj uporablja inpute iz vseh drugih panog. Vlada bi z zagonom velikih projektov, v katere bi letos investirala okrog 500 milijonov evrov, kar znaša odstotek BDP, letos spodbudila gospodarsko rast za vsaj 1,5 do dva odstotka BDP. S tem bi tudi nadomestila del izpada BDP zaradi sedanje krize.

Kaj bi morala storiti vlada, da bi [gradbeništvo](#) prispevalo čim večje multiplikativne učinke?

Na žalost se večina ljudi, najbrž tudi v vladi ne, ne zaveda, da je velikost multiplikativnih učinkov odvisna od tega, koliko pri posameznem projektu sodeluje domačih izvajalcev in koliko domačega materiala je v projektu porabljenega. Večinoma tako investitorji kot širša javnost pri razpisu za izbiro izvajalcev gledajo samo na njihovo ponudbeno ceno, ne pa tudi na omenjena dejavnika. Če vzamem konkreten primer gradnje druge cevi predora Karavanke, kjer je bil tuji izvajalec cenejši za manj kot deset odstotkov od najugodnejšega

domačega ponudnika; nihče v državi se ni vprašal, kakšen bo neto učinek tega projekta za slovenski BDP. Nihče ni pomislil na to, da bo tuji izvajalec zaposloval predvsem lastno, torej tujo delovno silo, da bo pripeljal svoje stroje in del potrebnega gradbenega materiala. In nihče ni pomislil, da v Sloveniji ne bo plačeval davkov ne za svoje zaposlene ne na svoj dobiček. Če bi upoštevali samo davke, ki jih tuji izvajalci v Sloveniji ne plačajo, bi se za slovenski proračun bolj splačalo izbrati domače izvajalce.

Nasploh pa v času te krize rasti BDP skoraj nič ne koristi, če neki infrastrukturni projekt gradijo tujci. S tem država samo stimulira rast BDP neke tretje države, morala bi pa svojega. Če želi država povečati multiplikativne učinke teh infrastrukturnih projektov, mora predvsem paziti na to, da projekte izvajajo domača podjetja in da se uporablja čim več domačega materiala in storitev. To počnejo vse razvite države v EU, le manj razvite najemajo tuje izvajalce. Pri čemer razvite države pazijo na to, da na razpisih ne morejo zmagati ponudniki, ki svojo ugodnejšo ponudbo utemeljujejo na dampinških cenah delovne sile.

Del zagona bo tudi gradnja železniške infrastrukture. Najdlje je projekt drugega tira. Ali je ta dovolj dobro pripravljen?

Projekt drugega tira ves čas spremljajo zapleti. Ves čas je bil izjemno slabo voden, do konca ni bilo jasno, kakšna bo sploh projektna zasnova (enotirna ali dvotirna proga), koliko bo stal in kakšna bo njegova finančna konstrukcija. Zapletlo se je že pri izbiri izvajalca za gradnjo mostu Glinščica. Pri tem smo izgubili najmanj pol leta, referenca ponudnika je bila sporna, zaradi česar poteka tudi preiskava zaradi suma goljufije, v projektnem podjetju 2TDK pa niso šli v ponovni razpis zaradi morebitne pritožbe ponudnika. Zdaj smo tik pred izbiro glavnih izvajalcev. Nimamo pa še niti strokovno organizirane projektne strukture z vsemi protokoli in odgovornostmi, ni vzpostavljene ekipe, ki bo dobro razdelala oddajo del. Nujno je treba vzpostaviti projektno ekipo, ki se bo poleg kadrov z izkušnjami iz projektnega vodenja dodatno okrepila s strokovnjaki s področja stroškovnega inženiringa in pravne podpore. Ni potrjenega investicijskega programa, ki pomeni dovoljenje za namensko porabo finančnih sredstev pri projektu.

Čim prej je treba oddati dela predhodnih arheoloških raziskav, zamenjati koncept »in house« inženirja za državne projekte, odpraviti neusklajenost popisa del. Tudi ne razumem, zakaj so se v 2TDK odločili za prekvalifikacijski postopek in ne za odprti postopek za izbiro izvajalca tako pomembnega projekta. S tem so tudi ignorirali predlog EIB, da se gre v odprti postopek. Ne bom špekulirala, zakaj, zagotovo pa s tem razpisom nismo na dobri poti. Tudi tu bodo zapleti z izbiro izvajalca. Občutek imam, da je za 2TDK edino pomembno loviti roke ne glede na to, da tako pripravljen razpis in praksa, ki smo jo uvedli, omogočata več manipulacij. Izgovarjajo se, češ, ogrozili bomo evropska sredstva, ki jih je treba čim

prej počrpati. Naj tu opomnim, da je večja verjetnost, da se ogrozijo evropska sredstva in ne nazadnje vračamo denar s penali zaradi praks, ki smo jih uvedli, in indecev pri samem razpisu, ki kažejo na prihodnje težave.

Kakšna je verjetnost, da se nam potem zgodi Teš 6 oziroma podobna korupcijska afera?

Politiki, 2TDK in nekatere druge interesne skupine nas kar naprej prepričujejo, da je na projektu prisotnih veliko nadzornih instrumentov in institucij in da je sedanje vodenje projekta primer dobre prakse. Bojazen, da se nam ponovi primer Teš 6, naj bi bila odveč. Bojim se, da ni tako. Slabo opravljeno delo sedanjega konzultanta ter veliko število nadzornih institucij še ne pomeni prav veliko. Treba je namreč razumeti vlogo posameznega deležnika pri projektu in vzpostaviti pravo hierarhijo odločanja. Ključno je postaviti pravila igre in transparentnost postopkov, kar se lahko zagotovi le z natančnim protokolom vodenja projekta, ki pa mora biti pri tako obsežnem projektu podprt z ustrezno informacijsko podporo. Imamo domače kadre, ki so tega sposobni. Ker investicije ne bo mogoče izpeljati brez sofinanciranja EU in mednarodnih kreditov, bodo morala biti vsa dela gradnje oddana po mednarodno veljavnih pogojih pogodb FIDIC. Postopki so sicer v splošnih pogodbah in določilih FIDIC opredeljeni in zahtevani, se pa v praksi to izvaja zelo površno in pogosto tudi nestrokovno. Dalje, po FIDIC poleg naročnika, izvajalca ter zakonsko določenega nadzora nad gradnjo nastopa še tako imenovani inženir, ki nadzira in vodi gradnjo v imenu naročnika. Bojim se, da se bo pri nas pojavil problem dvojne vloge inženirja, ki pa bo pri tem investicijskem projektu deloval tudi kot konzultant. Ta dvojna vloga je problematična, saj so nemalokrat vzroki in odgovornost za odstopanja na strani naročnika, s tem pa tudi njegov prevzem posledic.

Ker se ta odgovornost prenese tudi na njegovega konzultanta, se poraja upravičen dvom o njegovem nepristranskem delovanju v vlogi inženirja. Kar pa zadeva strateški nadzor, ki ga predstavljajo računsko sodišče, komisije, Jaspers (skupna pomoč pri pripravi projektov v evropskih regijah) itd., je ta sestavni del vsakega projekta, ki je financiran iz javnih sredstev in/ali v kombinaciji s sredstvi EU. Vsekakor so navedene nadzorne institucije dodatno jamstvo, da se bo projekt vodil resno in odgovorno. Je pa to predvsem pasivni nadzor, saj ne vpliva na tekoči potek projekta. Če se pri projektu odkrijejo nepravilnosti, sledijo denarne kazni. Vendar je škoda, ki oziroma če in ko jo te institucije odkrijejo, na projektu že povzročena in v tem smislu tak nadzor ni jamstvo za kakovostno vodenje projekta. V povprečju tovrstne institucije odkrijejo nepravilnosti šele po letu in pol, do takrat je že veliko zgubljenega. Vidim, da je tako pri vseh projektih, kjer ugotavljamo, kje, zakaj, kako je šlo narobe. Žal je takrat že pozno. Škoda je že nastala, izgube se ne povrnejo.

Pa se z izbiro tujih izvajalcev ta nevarnost zmanjša?

Tu ni pomembno, ali je izvajalec domači ali tuji. Pomembne so njegova kadrovska usposobljenost, resnične tehnične reference, bonitetna ocena, poslovna praksa. Vemo, kako je bilo s Tešem 6 in Alstomom. Imamo zadnji primer Glinščice in sporne reference. Zdaj pa, če pogledamo konkretno, kdo so nekateri izvajalci, ki so se prijavili za gradnjo drugega tira, smo na dobri poti, da se nam zgodi Teš 6 številka dve. Nekateri izmed potencialnih izvajalcev so na črni listi Svetovne banke, druge preiskujejo Olaf (Evropski urad za boj proti goljufijam), EIB, nacionalni organi pregona. Preiskujemo jih zaradi korupcije (podkupovanja), goljufije, ponarejanja listin in referenc, navzkrižja interesov, neupravičene pridobitve ali uporabe sredstev, ekonomskega izsiljevanja dobaviteljev, tako imenovanega revolving doors in podkupnine ... Vrsto težav najdete tu, in to v naši bližnji okolici. Da posledic niti ne omenjam: poleg vračanja denarja, oškodovanja, disputov, velikih zamud pri izvedbi vidimo primere zelo slabih infrastrukturnih objektov, ki jih ne bo mogoče dolgo uporabljati zaradi izjemno slabe kakovosti ali pa ker sploh niso zgrajeni. Vemo pa, kdo na koncu plača za nastalo škodo. V razpisni dokumentaciji za drugi tir piše, da je razlog za izključitev gospodarskega subjekta ali osebe, ki je članica upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa tega gospodarskega subjekta ali ki ima pooblastila za njegovo zastopanje ali odločanje ali nadzor v njem, izrečena pravnomočna sodba, ki ima elemente kaznivih dejanj, ki so opredeljena v prvem odstavku 75. člena ZJN-3. Kar je popoln nesmisel. Koliko poznate primerov izrečene pravnomočne sodbe, denimo, za podkupovanje, zlorabo položaja, dajanje daril za nezakonito posredovanje, pranje denarja (no, morda bomo kakšnega lažjega dobili zaradi kršenja temeljnih pravic delavcev)? Zmotno je prepričanje naših, da mednarodne finančne institucije ne bodo stroge pri sankcioniranju že zaradi indecev tovrstnih praks (tu velja 26.4 člen direktive EU glede javnih naročil v povezavi s kolizijo/korupcijo). Pri nas nekako velja prepričanje, da je vse, kar je tuje, tudi boljše, manj poslovno sporno. A trava ni na drugi strani nič bolj zelena.

Pomembno je, da vlada najprej pospeši gradnjo projektov, ki so že pripravljeni, imajo gradbeno dovoljenje in izbrane izvajalce. Tukaj gre predvsem za projekt druge cevi predora Karavanke, za začetek gradnje drugega tira in tretje razvojne osi ter za kranjsko železniško progo.

Poglejmo primer, ki je sicer drugačen, pa vendarle. Ponosni smo bili, da nam je uspelo prodati našo letalsko družbo tujim lastnikom, ki naj bi jo bolje upravljali kot domači. In to Nemcem, ki so za nas sinonim poštene poslovne prakse in dobrega lastnika. In kaj se je zgodilo? Adrie ni več. Alstom tudi ni slovenski. Ne smemo takoj vsega vreči v isti koš in stigmatizirati, da je vse, kar je domače, slabše, skorumpirano. Tisti, ki ima takšno poslovno prakso, denar, interes in priložnost, podkupa ne glede na to, ali je domači ali tuji. Mi moramo zagotoviti, da se to ne

dogaja, in če se zgodi, da kršitelj ustrezno kazensko in odškodninsko odgovarja. In če smo že pri tem, da vsi to počnejo – poznate tisto teorijo Mancurja Olsona o banditih (rovaški vs. stacionarni bandit)? V tem primeru se raje odločim za stacionarnega bandita. Ne razumite me narobe, ne odobravam in ne opravičujem nepoštenih poslovnih praks ne enih ne drugih, vseeno pa mislim, da se bodo »domači banditi« težje izognili kazni in bodo morda želeli več dobrega »pustiti/investirati« družbi, v kateri živijo in delujejo. Tu bodo živeli njihovi potomci, morali bodo iti v Mercator kupovat, iti med ljudi. Morda pa le imajo več empatije in socialne odgovornosti do naše države. Poleg tega pa nikakor ne smemo zanemariti težave socialnega dampinga in zdaj še bistveno večje težave otežene ali popolne prekinitve preskrbovalnih verig, ki se pojavljajo pri infrastrukturnih projektih zaradi sedanje krize.

Kako si razlagate, da v Sloveniji glavni investitorji in pristojne institucije ne upoštevajo direktiv EU glede čezmejnega izvajanja storitev in smernic glede javnega naročanja?

Moje osebno prepričanje je, da zato, ker je »demonizacija« domačih gradbenih izvajalcev še vedno močno prisotna. Javno mnenje in populistični nastopi ključnih politikov (v preteklih letih) zadevo samo še poslabšujejo. Javni naročniki se temu zato izogibajo, ker pač hočejo biti predvsem všečni, ne pa koristni za državni proračun, tako kot je to v državah, ki si jih jemljemo za zgled. V javnih razpravah se potem izgovarjajo drug na drugega. Ne morem razumeti, zakaj bi bilo, denimo, nezakonito v razpis uvesti elemente proti socialnemu dampingu, kjer se uzakoni minimalna plača gradbenega delavca, kar morajo izvajalci spoštovati in dosledno plačevati prispevke za svoje delavce. Podjetja iz tretjih držav tako ne bi mogla več graditi konkurenčnosti na podlagi socialnega dampinga. Ko pa imajo zraven še kakšno državno pomoč, so tako rekoč nepremagljiva. V športu bi bilo to videti nekako takole: *oni so na dopingu, mi pa pijemo cedevito in tekmujejo proti njim na Tour de France. Vemo, kdo zmaga.*

Kako kriza zaradi koronavirusa vpliva na infrastrukturne projekte, ki jih izvajajo tuji gradbeniki (denimo na projekt Karavanke)?

Sama poznam dva primera pogodb s tujimi gradbeniki. Na predoru Karavanke je zatišje od prvega dne, Turkov ni na gradbišče, manjši lokalni gradbinec je naredil nekaj pripravljalnih del, vendar se v zadnjem mesecu ni zgodilo tako rekoč nič. Ne vem, ali potekajo kakšne koordinacije, sestanki ..., gradbišče stoji. To je tudi edino večje gradbišče, ki je ustavljeno zaradi težav izvajalca. Mislim, da se zdaj nekaj premika, vendar je po mojem mnenju to bolj predstava za javnost. Druga večja pogodba, ki jo poznam, pa je pogodba v Nuklearni elektrarni Krško, kjer je glavni izvajalec italijansko podjetje Ansaldo. Tam je naročnik Nek ustavil dela, Italijani so

imeli nekaj težav s kadri zaradi covida-19, vendar bo po prvomajskih praznikih ponovno začel delati Kolektor CPG kot Ansaldov podizvajalec. Tujci so bolj ali manj blokirani.

Kako prepoved čezmejnih potovanj za fizične osebe in prekinitev preskrbovalnih verig vpliva na izvajanje projekta in zamaknitev roka izvedbe?

Tu so težava predvsem obvezne karantene pri prehodih med državami. Če gredo delavci na primer v BiH, se ne vrnejo prej kot v enem mesecu. Vmes so bolj malo doma, saj imajo obvezne karantene tako v BiH kot pri nas v Sloveniji. Z materiali trenutno ni težav, manjše težave so na primer pri rezervnih delih za gradbeno mehanizacijo, kjer so roki dobav od pet- do desetkrat daljši kot pred epidemijo. Vse to pa seveda vpliva na podaljšanje roka.

Kaj sedanja kriza pomeni za izbiro izvajalcev pri gradnji drugega tira?

Upam, da bosta vlada in naročnik 2TDK zaradi gospodarske slike naše države v času krize in po njej doumela, da je izjemno pomembno oceniti, kdo bo v prihodnje zmožen korektno in v roku izpeljati projekt, kakšen bo učinek na naš BDP. Izvajalci iz tretjih držav bodo zagotovo imeli večje težave pri čezmejnem opravljanju storitev (to vidimo pri Karavankah). Tudi v primeru tujega izvajalca bo učinek na BDP Slovenije zelo majhen, zanemarljiv. Primer je most na hrvaški Pelješac, kjer so izvajalci Kitajci in je delež domačih dobaviteljev, izvajalcev zanemarljiv. Razmišljati, da bo pri nas drugače kot na Hrvaškem, je naivnost in nevednost, kar pa odločevalcev ne razbremeni odgovornosti. Gospodarska škoda in manjši prilivi v državni proračun so potem logična posledica.

Tretji paket ukrepov za blaženje posledic epidemije bodo najbrž investicije. Kateri infrastrukturni ukrepi bi bili smiselni?

Pomembno je, da vlada najprej pospeši gradnjo projektov, ki so že pripravljeni, imajo gradbeno dovoljenje in izbrane izvajalce. Tukaj gre predvsem za projekt druge cevi predora Karavanke, za začetek gradnje drugega tira in tretje razvojne osi ter za kranjsko železniško progo. Nato je pomembno, da vlada pospeši pripravo drugih projektov, kot so dokončanje avtocestnih povezav do hrvaške meje, posodobitev celotne železniške infrastrukture ter gradnja ključnih energetskih projektov, kot so gradnja hidroelektrarn na srednji Savi in Muri ter drugega bloka Neka. Te projekte je treba pospešeno pripraviti, jih hitro umestiti v prostor ter pridobiti zanje gradbena dovoljenja, da se lahko začnejo čim prej izvajati.

Aprila število brezposelnih medletno poskočilo za petino

06.05.2020 13:27

Ljubljana, 06. maja (STA) - Aprila je bilo v evidenci brezposelnih registriranih 88.648 oseb, kar je je 13,9 odstotka več kot marca in 19,9 odstotka več kot aprila lani, so objavili na Zavodu RS za zaposlovanje. Rast števila brezposelnih je po njihovih navedbah posledica upočasnjene gospodarske aktivnosti in zmanjšanega vključevanja brezposelnih v zaposlitve.

Ob koncu aprila je bilo na zavodu registriranih 88.648 brezposelnih oseb, kar je 10.793 oseb oziroma 13,9 odstotka več kot marca in 14.683 oseb ali 19,9 odstotka več kot aprila lani.

Minuli mesec se je v evidenco brezposelnih na novo prijavilo 14.419 oseb. Na mesečni ravni to predstavlja 83,7-odstotni skok, na letni pa 190,6-odstotnega.

Med novoprijavljenimi je bilo 6209 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas, 481 iskalcev prve zaposlitve, 164 brezposelnih zaradi stečajev in 5616 trajno presežnih delavcev.

Število trajno presežnih delavcev se je v primerjavi z marcem povečalo za 130,1 odstotka, glede na lanski april pa za 748,3 odstotka. Med presežnimi delavci so prevladovali tisti, ki jim je delovno razmerje prenehalo v gostinstvu, sledili so tisti iz predelovalnih dejavnosti in trgovine.

V primerjavi z aprilom 2019 se je povečalo tudi število stečajnikov, in sicer za 60,8 odstotka, tistih, ki jim je prenehala zaposlitev za določen čas, je bilo več za 121,7 odstotka, iskalcev prve zaposlitve pa za 12,4 odstotka.

Od 3626 brezposelnih, ki jih je aprila zavod odjavil iz evidence, se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 2373, kar je 60,7 odstotka manj kot marca in 59,8 odstotka manj kot aprila 2019.

Aprila se je brezposelnost na mesečni ravni povečala v vseh območnih službah zavoda, najbolj pa v območni službi Kranj (+22,2 odstotka). Sledile so območne službe Koper (+20,6 odstotka), Ptuj (+18,7 odstotka), Nova Gorica (+15,8 odstotka) in Maribor (+15,7 odstotka).

Prav tako je bila brezposelnost v vseh območnih službah večja na letni ravni. Največje medletno povečanje so zabeležile območne službe Kranj (+37,3 odstotka), Ptuj (+33,5 odstotka), Koper (32 odstotkov), Velenje (+25,3 odstotka) in Maribor (+22,5 odstotka).

Delodajalci, med katerimi je bilo največ delodajalcev s področja **gradbeništva**, predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so minuli mesec zavodu sporočili 4336 prostih delovnih mest, kar je 41,3 odstotka manj kot marca in 60,3 odstotka manj kot aprila 2019.

Največ prostih delovnih mest je bilo za varilce in podobno ter zidarje in podobno, in sicer v obeh primerih čez 200. Čez 150 jih je bilo še za voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta delovna mesta v visokih gradnjah in elektroinštalaterje.

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo na zavodu v povprečju prijavljenih 80.957 brezposelnih oseb, kar je 3,1 odstotka več kot v primerljivem obdobju leta 2019. V tem času se je na novo prijavilo 38.727 brezposelnih oziroma 46,1 odstotka več kot lani v tem času, največ zato, ker so izgubili zaposlitev za določen čas (19.321). Iz evidence se je medtem odjavilo 25.371 brezposelnih oseb, od teh 18.939 zaradi zaposlitve, kar je 22,2 odstotka manj kot v primerljivem obdobju leta 2019.

Zadnji podatki o registrirani stopnji brezposelnosti pa so na voljo za februar, ko še ni bilo epidemije novega koronavirusa. Tedaj je bila brezposelnost 7,9-odstotna, kar je 0,3 odstotne točke manj kot januarja in 0,5 odstotne točke manj kot februarja 2019.

Aprila število brezposelnih medletno poskočilo za petino

06.05.2020 13:27

Ljubljana, 06. maja (STA) - Aprila je bilo v evidenci brezposelnih registriranih 88.648 oseb, kar je je 13,9 odstotka več kot marca in 19,9 odstotka več kot aprila lani, so objavili na Zavodu RS za zaposlovanje. Rast števila brezposelnih je po njihovih navedbah posledica upočasnjene gospodarske aktivnosti in zmanjšanega vključevanja brezposelnih v zaposlitve.

Ob koncu aprila je bilo na zavodu registriranih 88.648 brezposelnih oseb, kar je 10.793 oseb oziroma 13,9 odstotka več kot marca in 14.683 oseb ali 19,9 odstotka več kot aprila lani.

Minuli mesec se je v evidenco brezposelnih na novo prijavilo 14.419 oseb. Na mesečni ravni to predstavlja 83,7-odstotni skok, na letni pa 190,6-odstotnega.

Med novoprijavljenimi je bilo 6209 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas, 481 iskalcev prve zaposlitve, 164 brezposelnih zaradi stečajev in 5616 trajno presežnih delavcev.

Število trajno presežnih delavcev se je v primerjavi z marcem povečalo za 130,1 odstotka, glede na lanski april pa za 748,3 odstotka. Med presežnimi delavci so prevladovali tisti, ki jim je delovno razmerje prenehalo v gostinstvu, sledili so tisti iz predelovalnih dejavnosti in trgovine.

V primerjavi z aprilom 2019 se je povečalo tudi število stečajnikov, in sicer za 60,8 odstotka, tistih, ki jim je prenehala zaposlitev za določen čas, je bilo več za 121,7 odstotka, iskalcev prve zaposlitve pa za 12,4 odstotka.

Od 3626 brezposelnih, ki jih je aprila zavod odjavil iz evidence, se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 2373, kar je 60,7 odstotka manj kot marca in 59,8 odstotka manj kot aprila 2019.

Aprila se je brezposelnost na mesečni ravni povečala v vseh območnih službah zavoda, najbolj pa v območni službi Kranj (+22,2 odstotka). Sledile so območne službe Koper (+20,6 odstotka), Ptuj (+18,7 odstotka), Nova Gorica (+15,8 odstotka) in Maribor (+15,7 odstotka).

Prav tako je bila brezposelnost v vseh območnih službah večja na letni ravni. Največje medletno povečanje so zabeležile območne službe Kranj (+37,3 odstotka), Ptuj (+33,5 odstotka), Koper (32 odstotkov), Velenje (+25,3 odstotka) in Maribor (+22,5 odstotka).

Delodajalci, med katerimi je bilo največ delodajalcev s področja **gradbeništva**, predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so minuli mesec zavodu sporočili 4336 prostih delovnih mest, kar je 41,3 odstotka manj kot marca in 60,3 odstotka manj kot aprila 2019.

Največ prostih delovnih mest je bilo za varilce in podobno ter zidarje in podobno, in sicer v obeh primerih čez 200. Čez 150 jih je bilo še za voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta delovna mesta v visokih gradnjah in elektroinštalaterje.

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo na zavodu v povprečju prijavljenih 80.957 brezposelnih oseb, kar je 3,1 odstotka več kot v primerljivem obdobju leta 2019. V tem času se je na novo prijavilo 38.727 brezposelnih oziroma 46,1 odstotka več kot lani v tem času, največ zato, ker so izgubili zaposlitev za določen čas (19.321). Iz evidence se je medtem odjavilo 25.371 brezposelnih oseb, od teh 18.939 zaradi zaposlitve, kar je 22,2 odstotka manj kot v primerljivem obdobju leta 2019.

Zadnji podatki o registrirani stopnji brezposelnosti pa so na voljo za februar, ko še ni bilo epidemije novega koronavirusa. Tedaj je bila brezposelnost 7,9-odstotna, kar je 0,3 odstotne točke manj kot januarja in 0,5 odstotne točke manj kot februarja 2019.

HOČE

Za primeren dostop do industrijske cone

V občini čakajo gradbeno dovoljenje za novo cesto v industrijsko cono. Obetajo si posluh države za višjo subvencijo, da bi lahko izpeljali vse tri načrtovane etape in uredili promet na tem območju

V občini Hoče - Slivnica si prizadevajo, da bi naposled zagotovili ustrežnejši dostop do industrijske cone v Spodnjih Hočah. V tem mesecu že pričakujejo izdajo gradbenega dovoljenja, in sicer za ureditev priključka s križišča z Mariborsko cesto na državni cesti. Industrijska cona, kjer domuje več kot 200 podjetij in zaposluje preko 3000 ljudi, ima zdaj samo en dostop. "Občina Hoče - Slivnica žal ne bo mogla izvesti nujno potrebne investicije v povezovalno cesto sama, zato upamo na kohezijska sredstva, ki bodo omogočala izvedbo," pravi župan **Marko Soršak**. In izpostavlja, da je državna stran že ob izgradnji državne ceste zasnovala tudi nastavek za dostopno cesto v industrijsko cono z južne strani. Zdaj pa torej, ker je dostop samo s severne smeri, po slepi cesti, ki je že preobremenjena in nevarna,

prihaja tudi do zastojev prometa že v glavnem hoškem križišču in na regionalni cesti, kar dnevno hromi promet na relaciji Maribor-Ljubljana in Hoče-Miklavž na Dravskem polju. "Ne znam si predstavljati, kaj bi bilo, če bi prišlo do kakšne nesreče na tem delu," dodaja župan.

V sklopu dogovora za razvoj regij si je občina Hoče - Slivnica za novo povezovalno cesto izborila 615.505 evrov (od tega naj bi 153.876 evrov prispevalo gospodarsko ministrstvo, 461.629 evrov bi dobili na račun evropskih skladov), in sicer v sklopu ukrepa Spodbujanje podjetništva. "Trenutno sofinanciranje nam omogoča le izvedbo prve etape, to je izgradnjo ceste v dolžini 640 metrov. Toda tudi druga etapa (rekonstrukcija obstoječe ceste v industrijski coni v dolžini 1050 metrov in komunalnih vodov) ter tretja faza, gradnja križišča pri nekdanji

Lesnini, sta prav tako nujno potrebni. Občina si želi dvig sofinanciranja, ki bi omogočil izvedbo vseh faz treh, in sicer v višini 3,4 milijona evrov, glede na dejstvo, da so investicije, ki prinašajo nova delovna mesta, v teku," izpostavlja Soršak. Dodaja, da s predstavniki pristojnega ministrstva in službe za razvoj in evropsko kohezijsko politiko sodelujejo konstruktivno, in se jim zahvaljuje, da pomagajo iskati rešitve za ohranjanje gospodarstva in podpirajo nove investicije: "Upam, da najdemo rešitev ne le za našo industrijsko cono, ampak za štajersko industrijsko cono, saj tukaj dela veliko več ljudi iz drugih občin

Potek ceste od križišča v Spodnjih Hočah z Mariborsko cesto v hoško industrijsko cono

Foto: Občina Hoče - Slivnica

kot iz naše." Še v tem mesecu bodo v občini začeli javno naročilo za izgradnjo ceste z odložnim pogojem (glede na financiranje). V kakšnih dneh naj bi bilo potem vse pripravljeno. "Verjamem, da bo naš za občino in regijo izjemno pomembni projekt dobil ustrezno sofinanciranje ter bo eden to eden od projektov, ki bodo pomagali Štajersko, Slovenijo peljati iz krize, ki nas čaka," dodaja Soršak. **(beb)**

Trg dela je v 2019 beležil zelo ugodne rezultate

Gradbeništvo in
proizvodnja v 2019
zaposlila skoraj
11 tisoč
oseb.

Pripravila Analitika GZS

V 2019 je bila zabeležena rast števila delovno aktivnih, predvsem zaradi zaposlovanja tujcev, kar je odraz pomanjkanja delovne sile v Sloveniji. Tako je bilo v povprečju 894 tisoč delovno aktivnih, kar je bilo za 2,5 % več ali za 21.457 oseb več kot v 2018 (3,2-odstotna rast v 2018). Največ oseb je se v 2019 zaposlilo v **gradbeništvu**, kjer je bilo 5.460 več delovno aktivnih (za 9,4 %), sledile so predelovalne dejavnosti, kjer je bilo 5.300 več zaposlenih. V prometu in skladiščenju je bilo 2.370 več zapo-

slenih in v trgovini 2.330 več. Znotraj predelovalnih dejavnosti je bil največji porast delovno aktivnih zabeležen v proizvodnji kovinskih izdelkov (1.290 oseb), v proizvodnji motornih vozil in prikolic (1.014 oseb), farmaciji (617 oseb) in proizvodnji živil (470 oseb). Po anketi (vprašalniku) naj bi bilo v 2019 med delovno aktivnimi prebivalci Slovenije 47 % delovno aktivnih (40,7 % zaposlenih in 5,7 % samozaposlenih), 2,2 % brezposelnih in 35,6 % neaktivnih.

Sporočilo za javnost o vloženi pobudi za ustavno presojo 42. člena protikoronske novele

Ljubljana, 6. maj 2020 - Društvo Focus, Društvo za preučevanje rib Slovenije in inštitut Lutra so včeraj, 5. maja, vložili pobudo za ustavno presojo 42. člena novele protikoronskega zakona. Po mnenju pobudnikov predmetni člen krši 2., 8., 22. in 153. člen Ustave Republike Slovenije. Pod pretvezo pospeševanja zagona gospodarstva namreč uvaja nerazumno stroge in celo nekatere nemogoče pogoje za sodelovanje nevladnih organizacij v postopkih presoje vplivov gradnje na okolje. S tem iz postopkov izdaje integralnih gradbenih dovoljenj izloča večino okoljevarstvenih in naravovarstvenih organizacij.

Pobudo za ustavno presojo organizacij si lahko preberete tukaj:

[POBUDA ZA USTAVNO PRESOJO 42. ČLENA NOVELE PROTIKORONSKEGA ZAKONA](#)

Izpolnjevanje pogojev po 100f. členu Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo pa na [tej povezavi](#).

Za vsa morebitna dodatna pojasnila je do odločitve ustavnega sodišča v imenu vseh treh pobudnikov na voljo Senka Šifkovič Vrbica (051 681 181, senka.sifkovic.vrbica@pic.si).

POVZETEK POBUDE ZA USTAVNO PRESOJO DOLOČB PROTI-KORONSKO NOVELE GLEDE ONEMOGOČANJA OKOLJE- IN NARAVOVARSTVENIH ORGANIZACIJ

- **Objava zakona:** V Uradnem listu št. 61/2020 dne 30. 4. 2020 je bil objavljen sprejeti Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo. Prvotni Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS št. 49/20) je dopolnil z 42. členom, ki je v prvotni zakon vnesel več členov, ki se nanašajo na gradnjo in varstvo okolja (100a do 100h. člen).

- **Kaj zakon določa:** Zakon glede gradbenih dovoljenj za objekte, ki imajo večje vplive na okolje (integralno gradbeno dovoljenje) s postavljanjem novih formalnih pogojev onemogoča večini NVO, ki imajo status delovanja v javnem interesu za varstvo okolja in ohranjanja narave, dosednji dostop do pravnih sredstev – vstop v postopke izdaje integralnega gradbenega dovoljenja za objekte z vplivi na okolje. Dodatni pogoji, ki jih zakon zahteva za NVO, da se lahko udeležijo integralnega postopka gradbenega dovoljenja, za tekoče in dve leti nazaj so (100f in 100g člen):

- za društva – 50 aktivnih članov (kar se izkazuje z redno plačano članarino z nakazilom na TRR društva in udeležbo na zborih članov); za zavode – zaposlene 3 osebe za polni delovni čas in s strokovno izobrazbo 7. stopnje s področja delovanja NVO;
- za ustanove – da imajo ves čas najmanj 10.000 EUR premoženja. Nekaterim NVO, ki so že stranke v postopku, bo ta položaj odvzet.

Zakon odpira časovno okno, ko se bo praktično brez možnosti »preverjanja zakonitosti glede varstva okolja in narave« dovoljevalo gradnjo v enostopenjskem upravnem postopku (v integralnem postopku po [Gradbenem zakonu](#) odloča MOP) in začelo graditi. Investitor bo lahko gradil že po dokončnosti gradbenega dovoljenja (z vročitvijo odločbe strankam), ne pa po pravnomočnosti gradbenega dovoljenja, kot to zahteva 4. člen [Gradbenega zakona](#) (ko poteče rok za vložitev tožbe na Upravno sodišče ali če je tožba vložena, ko sodišče potrdi pravilnost gradbenega dovoljenja).

- **Stanje NVO:** Po podatkih AJPEŠ ima trenutno status delovanja v javnem interesu na področju varstva okolja 30 NVO, na področju ohranjanja narave pa 47 NVO. Vse te organizacije morajo po obstoječem Zakonu o varstvu okolja in Zakonu o ohranjanju narave ter posebnih pravilnikih, ki določajo pogoje za status, in Zakonu o nevladnih organizacijah redno poročati o svojem delovanju Ministrstvu za okolje in prostor, ki lahko status tudi odvzame, če pogoji niso izpolnjeni. Večina organizacij novih pogojev ne izpolnjuje. Od 77 organizacij smo podatke uspeli zbrati za 56 organizacij. Nove pogoje jih izpolnjuje le 9 (5 okoljevarstvenih, 4 naravovarstvenih) oz. 16 %.

- **NVO vlagateljice pobude Ustavnemu sodišču:**

- **Focus, društvo za sonaraven razvoj** je aktiven dejavnik varstva okolja že od leta 2003. Status delovanja v javnem interesu za varstvo okolja imajo od leta 2009. Ima 39 aktivnih članov, vendar 9 redno zaposlenih strokovnjakov. Deluje na področju podnebnih sprememb, trajnostne proizvodnje in rabe energije, mobilnosti in potrošnje. Že od leta 2012 je bila organizacija udeležena v različnih upravnih postopkih, v katerih je prišlo do pozitivnih sodnih odločitev – torej zagovarjala je argumente, ki jim je sodišče sledilo.
- **Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine** je že 22 let star zavod, ki ima status delovanja v javnem interesu za ohranjanje narave. Pred nekaj leti je imel še 5 do 7 zaposlenih biologov, zdaj so zaposlene 3 osebe, pri čemer imata le dve ustrezno izobrazbo glede na pogoje; več strokovnjakov dela prostovoljno.
- **Društvo za preučevanje rib Slovenije** je društvo s statusom delovanja v javnem interesu na področju ohranjanja narave od leta 2015. Namen delovanja društva je varovanje sladkovodnih rib in njihovih habitatov z raziskavami, naravovarstvenimi aktivnostmi in popularizacijo poznavanja sladkovodnih rib. Ima 29 aktivnih članov. Organizacija je stranka v postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja za HE Mokrice, v katerem tudi uspešno zagovarja interese ohranjanja narave, za katere je ustanovljena. Z zakonom bo položaj stranke v postopku izgubila, ker ne izpolnjuje postavljenih pogojev.

- **Vsebine, ki so v nasprotju z Ustavo** (2., 8., 22. in 153. člen), 9. členom Aarhuške konvencije in 11. členom Direktive o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (2011/92/EU in 2014/52/EU), saj nedopustno ožijo in posegajo v pridobljene pravice ter nižajo varstvo zakonitosti na področju varstva okolja in ohranjanja narave:

- dodatni formalni pogoji, ki jih morajo izpolniti NVO, da se lahko vključi v postopke integralnega gradbenega dovoljenja (100f in 100g. člen):

o so za društva nemogoči, ker je potrebno pogoje izkazovati tudi za nazaj. Zahtevano število aktivnih članov ni sorazmerno z velikostjo države (za 8,5 milijonsko Avstrijo je to npr. 100 članov). Zahteva, kako naj se izkazuje aktivno članstvo, ni skladna z obstoječimi predpisi. Društvo ni obvezano, da sploh določi članarino, niti ni obveze, da se mora ta plačati na bančni račun (če je članarina določena).

o so za zavode diskriminatorni, saj jih postavljajo v nesorazmerno neenak položaj glede na društva in ustanove.

Zahteva po 3 zaposlenih je dejansko finančna zahteva (zavod potrebuje za tri minimalne bruto bruto plače 30.000 EUR letno, vendar pa minimalna plača ni dovolj za zahtevano 7. stopnjo izobrazbe). Zastopanje javnega interesa je torej pogojevano z zadostnimi finančnimi sredstvi.

o Pogoji 7. stopnje izobrazbe je višji, kot se zahteva za strokovnjake, ki pripravljajo poročila o vplivih na okolje, ki so bistvo integralnega gradbenega dovoljenja glede okolja in narave (glede na tretji odstavek 4. člena Uredbe o vsebini poročila o vplivih nameravanega posega na okolje in načinu njegove priprave)

- Zakon na nedovoljen način posega v pridobljene pravice – položaj stranke v postopku ukinja (100d. člen). NVO, ki so že stranke v postopkih okoljevarstvenih soglasij, ki še potekajo po določilih Zakona o varstvu okolja pri ARSO, ob neizpolnjevanju pogojev iz 100f. člena položaj stranke izgubijo, če se bo postopek nadaljeval kot integralni postopek po **Gradbenem zakonu**.

- Krajšajo se roki, za prigrasitev vstopa NVO v postopek (s 35 dni na 15) in vložitev tožbe na Upravno sodišče (s 30 dni na 15);

- Onemogočanje dostopa do pravnih sredstev za izpodbijanje nezakonitih ravnanj na področju varstva okolja in ohranjanja narave niža standard varstva okolja in narave. Objekte, ki imajo lahko velik vpliv na okolje, bo možno graditi po dokončnosti odločitve (100e. člen) – torej takoj, ko bo MOP odločil o integralnem gradbenem dovoljenju – enostopenjsko upravno odločanje. Pravnega varstva glede morebiti nezakonitih odločitev ne bo možno uveljavljati, če pa bo vseeno prišlo do sodne razveljavitve gradbenega dovoljenja, bo medtem objekt že postavljen. Ker bo tako lahko nastala nepopravljiva škoda, so organizacije pobudnice Ustavnemu sodišču predlagale tudi začasno zadržanje izvajanja navedenih členov interventnega zakona.